

A VESZPRÉMI BÓBITA KÖRZETI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Veszprém, 2025. 09.01.

Készítette: Sándor Edit
igazgató

Jogszábályi háttér

- ✓ A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- ✓ 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- ✓ 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- ✓ 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról
- ✓ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- ✓ 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- ✓ 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- ✓ 2003.évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- ✓ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- ✓ 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- ✓ 1998.évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- ✓ 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- ✓ Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda Alapító Okirata

ADATLAP

Az óvoda neve: Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda

OM azonosító: 036814

Működési területei:

- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda 8200 Veszprém, Haszkovó u. 23.
Maximális gyermeklétszám: 268 fő
- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda Hársfa Tagóvodája 8200 Veszprém, Jutasi út 9.
Maximális gyermeklétszám: 130 fő

Az óvoda fenntartó és felügyeleti szerve:

- Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 8200 Veszprém, Óváros tér 9.

Szakágazati besorolás: 851020 Óvodai Nevelés

Alaptevékenység:

- 091110 Óvodai nevelés, ellátás, szakmai feladatai
- 091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
- 091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
- 096015 gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
- 096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
- 098031 Pedagógiai szakmai szolgáltatások szakmai feladatai

Alkalmazásban álló köznevelési dolgozók jogviszonya munkakör függvényében:

- köznevelési foglalkoztatotti jogviszony,
- közalkalmazotti jogviszony,
- munkaviszony,
- megbízási jogviszony.

TARTALOMJEGYZÉK

Jogszályi háttér	2.
Adatlap	3.
Tartalomjegyzék	4.
Gyermekképünk	6.
Óvodaképünk - nevelési hitvallásunk	7.
Óvodánk sajátos arculata	8.
Óvodánk szerkezete	9.
Óvodai nevelésünk alapelvei	10.
Óvodai nevelésünk feladatai a személyiségfejlesztés területén	11.
Az egészséges életmód alakítása	11.
Az egészséges életmód alakításának tartalma	13.
Az érzelmi, az erkölcsi az értékorientált közösségi nevelés	21.
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	23.
Az óvodai élet megszervezésének elvei	25.
Óvodánk dokumentációs rendszere	28.
Óvodánk kapcsolatai	30.
Az óvodai élet, tevékenység formái	33.
Játék	33.
Munka és munka jellegű tevékenységek	35.
Tevékenységekben megvalósuló tanulás	36.
Verselés, mesélés	38.
A külső világ tevékeny megismerés	40.
Mozgás	42.
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	45.
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	47.
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére az iskolaérettség	48.

Óvodánk alapellátáson túli egyéb szolgáltatásai	50.
Logopédiai ellátás	50.
Gyermekevédelem	51.
A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelési programja	54.
Tárgyi feltételek, eszközrendszer	63.
Zöld Óvoda Program	64.
Zöld Óvoda kritériumrendszer	65.
Boldogságóra Program	71.
Legitimációs záradék	73.

GYERMEKKÉPÜNK

Gyermekeképünk alapja, hogy az ember másokkal nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermekek fejlődési tempója eltérő, mindnyájan egyéni ütemben, sajátos módon fejlődnek. Személyiségüket genetikai adottságok, fejlődésük, érésük sajátos törvényszerűségei, természetes, spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Gyermekeközpontú, befogadó óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatására törekszik. Előítéletmentes, biztonságot nyújtó, gyermekeközpontú környezetben, minél magasabb színvonalú óvodai neveléssel, szakmai munkával törekszünk arra, hogy óvodásaink önmagukhoz képest a lehető legtöbbet fejlődjenek, esetleges hátrányaik csökkenjenek, képességeik kibontakozhassanak,

Gyermekeképünk tehát, olyan gyermeki személyiség megformálása, aki érdeklődő, kreatív, kitartó. Nyitott az őt körülvevő világ iránt, testileg, lelkileg egészséges, edzett. Szereti és védi környezetét. Közösségben jól érzi magát, örömben, nyugalomban, derűs szeretetteljes légkörben éli meg mindennapjait.

Az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítőkészé válik. Elfogadja és tiszteli népe hagyományait, kultúráját, nemzeti hovatartozására büszke.

Gyermekeink fejlődését, sokoldalú fejlesztését az önfeledt, szabad játékkal tudjuk a legjobban kibontakoztatni. Nevelőmunkánk eredményességét mutatja, ha az óvodai élet során az eltérőségek figyelembevételével testi, lelki és szociális téren megfelelnek majd az iskolai tanuláshoz szükséges fejlettségi szintnek.

Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.

Nevelőmunkánk során nem az egyéni különbségek eltörlése, hanem a gyermek egyéniségének tiszteletben tartása a feladatunk.

ÓVODAKÉPÜNK - NEVELÉSI HITVALLÁSUNK

Az óvodás gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Óvodánk tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Célunk, olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógusok, a nevelést-oktatást segítő munkatársak, továbbá a szülők és gyermekek számára egyaránt. A befogadó közoktatási rendszer kialakításához való aktív hozzájárulásunk része, a multikulturális és interkulturális szemléletmód, az emberi értékek közvetítése és nevelési gyakorlat kialakítása. Nevelőmunkánk bizalomra és megbecsülésre épül, amelynek során arra törekszünk, hogy testi, szociális és értelmi területen egyaránt kibontakozhassanak a gyermekek egyéni képességei és készségei és ez által kialakuljanak a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Nevelőmunkánk során az óvoda dolgozói, munkatársai mintegy modellként, pozitív minta nyújtásával gondoskodnak a gyermekek érzelmi biztonságáról, testi, lelki harmóniájáról. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Óvodai nevelésünk során biztosítjuk a nemzeti kisebbséghez tartozó, s hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Óvodai nevelésünk célja, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakozását, esetleges hátrányaik csökkentését az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

„Ha az embert olyannak vesszük, mint amilyen, tulajdonképpen rosszabbá tesszük. De ha olyannak vesszük, mint amilyennek lennie kellene, akkor azzá tesszük őt, amivé lehetne.” (Goethe)

ÓVODÁNK SAJÁTOS ARCULATA

A Haszkovó utcában található Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda, a város legnagyobb lakótelepén helyezkedik el.

A városközpontban fekvő Hársfa Tagóvoda az autóbusz pályaudvar közelében található, ennek köszönhető a vidéki (bejáró) gyermekek viszonylag magas létszáma.

Mindkét intézményegységben változatos programokkal igyekszünk színesebbé tenni a gyerekek mindennapjait:

- kirándulásokkal,
- színház, ill. bábszínház látogatásokkal,
- állatkerti sétákkal,
- óvodai ünnepélyek, rendezvények megszervezésével,
- városi rendezvények, kulturális és egyéb programok látogatásával, stb.

A családok bevonásával nyílt napokat, játszóházakat, gyermeknapi programokat és kirándulásokat szervezünk.

Törekszünk a pályázati lehetőségek felkutatására, kiaknázására, az innovatív módszerek, eljárások megismerésére.

Kiemelten foglalkozunk:

- a külső világ tevékeny megismerésével, környezetvédelemmel és környezettudatos életmód kialakításával,
- a testi neveléssel, az egészséges életmód kialakításával,
- vizuális neveléssel.

A Veszprémi Bóbita Körzeti Óvodában működik a Veszprémi Egyetemi Úszóklub utánpótlás óvodás csoportja, amelynek kiemelt célja az egészséges életmód megerősítése.

Óvodáinkban növekvő tendenciát mutat az anyanyelvi és kommunikációs nehézségekkel küzdő gyermekek száma. Fokozottan figyelünk korrekcióra, szükség esetén szakemberek segítségét kérjük.

Az egészséges életmód kialakítása, az ezzel kapcsolatos szemléletformálás és az egészségvédelem érdekében mindkét intézmény rendelkezik sósózával

ÓVODÁNK SZERKEZETE

Intézményünk önkormányzati fenntartású, önállóan gazdálkodó, napközi otthonos óvoda. Mindegyik óvoda épületeihez tartozik udvar, amelyet fákkal, bokrokkal próbálunk a környező forgalomtól és zajtól elzárni. Intézményeinkben homogén és heterogén szervezésű csoportok működnek.

VESZPRÉMI BÓBITA KÖRZETI ÓVODA

Az óvodai körzet székhelyintézménye, 11 csoportos, sósobával, tornateremmel és főzőkonyhával, a hatályos Alapító Okirat szerint 268 fő engedélyezett gyermeklétszámmal és 48 fő engedélyezett álláshellyel rendelkezik.

HÁRSFA TAGÓVODA

- *Első épületben:* 4 csoportszoba, tornaterem, melegítő konyha;
- *Hátsó épületben:* 2 csoportszoba, sósoba és melegítőkonyha.

A hatályos Alapító Okirat 130 fő engedélyezett gyermeklétszámot állapít meg, melyhez 22 engedélyezett álláshely tartozik.

Személyi feltételek

Valamennyi munkatársunk folyamatos együttműködése, összehangolt munkája az eredményes integráció, az inkluzív nevelés biztosítása érdekében történik, mely a befogadó szellemiségű óvoda alappillére. Óvodapedagógusaink felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, többen szakvizsgát szereztek, illetve sikeresen elérték a Pedagógus II. fokozatot. Eredményes óvodai nevelésünk alapjául szolgál az óvodapedagógusok, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkatársak, valamint a teljes alkalmazotti közösség összehangolt, kooperatív munkája.

A foglalkozás egészségügyi szolgálat évi egy alkalommal tart szűrést a felnőttek számára. A gyermekek fogorvosi és védőnői szűrése évi 2 alkalommal történik az óvodákban. A védőnők szükség esetén több alkalommal látogatják az intézményeket.

A Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda saját főzőkonyhával rendelkezik, a Hársfa Tagóvodában az étkeztetést vásárolt élelmezés formájában külső szolgáltató látja el. Minden csoportban a Szülői Szervezet tagjai képviselik a szülők érdekeit.

Óvodáink alapítványai: „Vidám Bóbiták” és „Szemünk fénye” Alapítvány

ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

- Biztosítjuk a sokoldalú személyiségfejlesztést az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével, hangsúlyozva a szabad játék, fejlesztő hatását.
- A családdal együttműködve megalapozzuk a sikeres iskolakezdéshez szükséges testi, lelki szociális és értelmi érettséget.
- Biztosítjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását
- Megalapozzuk a gyermekek környezet- és egészségtudatos magatartását.
- Biztosítjuk az esélyegyenlőséget.
- Óvodásainkat az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére neveljük.
- Tiszteletben tartjuk a gyermekek emberi méltóságát, jogait és fokozott figyelmet fordítunk a gyermekvédelem területére.
- Biztosítjuk, hogy megkapják az Őket megillető gondoskodást és nevelést.
- A gyermek személyiségét tiszteljük, elfogadjuk, szeretjük, megbecsüljük és kölcsönös bizalom kialakítására törekszünk.

Helyi adottságokból és igényekből adódó kiemelt nevelési feladatok

- Kiemelten kezeljük a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermekek védelmét, fejlesztését, a családdal való kapcsolattartást, együttműködést.
- Az egészséges környezet biztosítása érdekében az udvari növényzet ápolásával és utánpótlásával ellensúlyozzuk a levegőszennyezést. Kirándulások szervezésével megismertetjük gyermekeinkkel, a környék szépségét, a természet kincseit.
- Példamutató magatartásunkkal ösztönözzük óvodásainkat, hogy óvják, védjék

közvetlen és távolabbi környezetüket.

- Lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek az ünnepekre való készülődésre, tervezgetésre és kialakítjuk az ezekkel kapcsolatos hagyományokat, nemzeti identitástudatukat.
- Udvari játékaink folyamatos fejlesztésével ösztönözzük gyermekeinket a helyes és változatos mozgásformák elsajátítására, mozgásigényük kielégítésére.
- Folyamatosan gondoskodunk a gyermekek számára kiírt pályázati lehetőségek felkutatásáról, illetve részvételi lehetőség biztosításáról.
- Biztosítjuk a városban megrendezendő kiállítások és egyéb kulturális programok megtekintését.
- Megteremtjük az otthonos, barátságos, biztonságos, nyugodt, egymásra figyelő derűs légkört, a korosztálynak megfelelő tanulási környezetet.
- Biztosítjuk a rendszerességet, a fokozatosságot, a folyamatosságot teljes óvodai nevelésünk során.

ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS TERÜLETÉN

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése.

Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása.
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.
- Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészséges életmód alakításának célja:

- formálódnak az egészséges életvitelhez szükséges jártasságok, készségek,
- fejlődnek testi, lelki képességeik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek gondozása, a testi, lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése. A testi fejlődés

elősegítése.

- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettség-tartalmú ételek fogyasztásának kerülése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, öltözködés, pihenés és betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, valamint belső igényné fejlesztése.
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- A gyermekek fejlődéséhez, és fejlesztéséhez szükséges egészséges, nyugodt, biztonságos balesetmentes környezet feltételeinek megteremtése, környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Párhuzamos tevékenységek gyakorlásához, elegendő idő, türelmes légkör, rugalmas napirend kialakítása.
- A szokás – és normarendszer közös kialakítása érdekében, összehangolt, azonos követelmények mellett folyó nevelőmunka elvárása valamennyi csoportban dolgozó óvodapedagógus és nevelést-oktatást segítő munkatárs tekintetében.
- Óvodásaink saját személyükkel kapcsolatos gondozási, testi szükségleteik kielégítéséhez nélkülözhetetlen készségek, képességek fejlesztésével az iskolai beilleszkedés támogatása.
- A gyermek önállósági törekvéseinek segítése, támogatása, a tevékenységek szóbeli megerősítése.
- A gyermekek mozgásigényének, fejlettségének, terhelhetőségének megismerése, fejlesztése - különös tekintettel sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekekre – céljából egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése megfelelő szakember bevonásával. Szükség esetén a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve speciális prevenció és korrekció

feladatok ellátása.

- A szülők egészségmegőrző, betegségmegelőző szokásainak megismerése, formálása (szociokulturális háttér, gondozási szokások).
- Az egészségügyi szolgálattal együttműködve a teljes körű egészségfejlesztés kiépítése, és annak működtetése.
- Szociális hátrányok enyhítése egyéni higiénés nehézségek megoldásával.
- A gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése.

AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSÁNAK TARTALMA

Gondozás

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele az alapvető gyermeki szükségletek kielégítése. A gyermeket engedjük szabadon mozogni, szükség szerint WC-re menni, vizet inni, tisztálkodni a nap bármely szakaszában. A gondozási tevékenységek kiemelt jelentőségűek a gyermekekkel történő kapcsolatépítés, önállóságuk fejlődésének elősegítése céljából. Fontosnak tartjuk, hogy az óvónő, valamint a nevelést-oktatást közvetlenül segítő munkatársak és a gyermekek között bensőséges, meghitt, megértő viszony alakuljon ki. Az óvoda dolgozóinak modell értékű kommunikációja, a gyerekekhez igazodó, egyéni bánásmódja kiemelt jelentőségű az óvodát kezdő gyermekek tekintetében, a befogadás időszakában, a minél nyugodtabb, kiegyensúlyozottabb szokáskialakítás érdekében. Az önkiszolgálással összefüggő feladatok, a tevékenységek gyakorlása, alakítják a gyermekek énképét, segítik önállóvá válását. A tevékenységek során a gyermek egyéni fejlettségéhez igazodva nyújtunk segítséget. A napirend megtervezése során a gondozásra is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg és váljék a gyermekek belső igényévé (pl. testi és egészségügyi szokások, a tiszta, esztétikus, rendezett megjelenés és környezet, kulturált étkezés).

Az iskolakezdéshez elengedhetetlen, hogy a gyermekek saját személyükkel kapcsolatos gondozási, testi, szükségleteik kielégítéséhez elengedhetetlen készségek, képességek kialakuljanak, mindezeket a feladatokat önállóan végezzék.

A testápolás, öltözködés, étkezés szokásrendszere

Az önálló testápolás, öltözködés, étkezés szervezettségét az óvodába lépés első

pillanatától igyekszünk biztosítani.

- *3-4 éves korban:* Segítséggel, egyéni eltéréseknek megfelelően végezzék a maguk körül adódó testápolási, öltözködési, étkezési önkiszolgáló teendőket.

Segítségadás: folyamatos közös tevékenység, szóbeli magyarázat.

- *4-5 éves korban:* Kis segítséggel egyéni eltérésüknek megfelelően végezzék maguk körül adódó testápolási, öltözködési, étkezési, önkiszolgálással összefüggő teendőiket. Kis segítségadás: szóbeli magyarázattal történő bemutatás, az önállóság egyre erőteljesebb ösztönzése.

A szokás – és szabályrendszer az önállósági foknak megfelelően új tartalmakkal bővül (pl. megbízatás)

- *5-7 éves korban:* Önállóan végezzék tisztálkodási, öltözködési, étkezési teendőiket, szükség szerint kérjenek segítséget.

Szükség szerinti segítségadás: folyamatos figyelemmel kísérés, elakadás esetén azonnali segítségnyújtás.

A szokás-és szabályrendszer kiteljesedik, az önállóság mértékének megfelelően bővül.

Testi nevelés elősegítése

A testi nevelés magába foglalja a gyermek természetes mozgásigényének, a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, testápolás, egészséges táplálkozás) kielégítését, valamint a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, edzését, óvását, megőrzését.

Mozgás

A gyermek természetes mozgásigényét sokféle szabad és célirányos mozgástevékenységgel elégítjük ki. Rendszeresen szellőztetett, tiszta, biztonságos környezetünkben naponta kapnak szerepet a mozgásfejlesztés spontán és tervszerű formái. A különböző mozgásformák sokszori gyakorlásával, a mozgásokhoz kapcsolódó szabályok megtanulásával egyre biztonságosabban használják az eszközöket, egyre jobban eligazodnak a térben, ezáltal a baleseteket is megelőzhetjük. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, mintát adva ezzel a szülőknek is.

A nagymozgásokat és a finommotorikát fejlesztő játékoknak prioritást biztosítunk. Olyan tevékenységeket szervezünk, ahol a szem-kéz, szem-láb koordináció fejlődhet.

A szenzoros integráció hiányából következhetnek:

- motoros lemaradás,
- értelmi képességek beszűkülése,
- kommunikációs nehézségek,
- szociális együttműködés zavarai.

Az egyéni eltérésekre épülő differenciált fejlesztést és egyéni bánásmódot ezen a területen kiemelten érvényesítjük.

Levegőzés, pihenés és alvás

Az egészséges életmód egyik fontos eleme, hogy az évszakoktól és az időjárástól függően a lehető legtöbb időt kell a gyermeknek a szabadban tölteniük. A gyermek természetes joga a csendhez, illetve a pihenéshez megkívánja az ehhez szükséges feltételek és nyugalom megteremtését.

Pihenés és alvás feltételei:

- tiszta levegő és kényelmes fekvőhely,
- nyugodt légkör és kedvenc alvóka,
- az altatás hangulatához illő mese, halk relaxációs zene, ének.

Testápolás, személyi higiéné

A gyermek tisztaság iránti igényének kialakítását biztosítja. Különös gonddal kell védenünk a gyermekek érzékszerveit. A bőrápolás, fogmosás, hajápolás, az orr tisztán tartása és a wc. használat szokásainak kialakításával a gyermek önállóságát támogatjuk. Törekedjünk a család és óvoda gondozási szokásainak összehangolására, a családok szokásainak befolyásolására. A rendszeres védőnői látogatások alkalmával végzett tisztasági vizsgálatok tapasztalatairól a szülőket tájékoztatjuk, szükség esetén javaslatokkal, tanácsokkal látjuk el.

Öltözködés

Az öltözködésnél, fontos a sorrend megismertetése, valamint az időjárás és az öltözködés összefüggéseinek felismerése, egymáshoz igazítása. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket rétegesen, az időjárásnak megfelelően öltöztessék. A biztonságos, kényelmes, megfelelő lábbeli használatát a csoportszobában, a tornatermi

és udvari tevékenységek során is szorgalmazzuk.

Egészséges táplálkozás

Az élettani szükségletnek megfelelő minőségű, mennyiségű és tápértékű étkezés biztosítása során nem támogatjuk az egészségre ártalmas élelmiszerek nagy mennyiségű és rendszeres - különös tekintettel a magas cukor tartalmú ételek és italok, valamint a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek - fogyasztását. A helyes táplálkozás nem jelenti egyetlen ételnek, élelmiszernek a tilalmát sem, azonban a zöldségek és gyümölcsök, valamint a tejtermékek fogyasztását fontosnak tartjuk.

A kulturált étkezés elengedhetetlen feltétele az esztétikus eszközrendszer és a tervszerűen átgondolt, kidolgozott szokás- és szabályrendszer, az óvoda dolgozóinak pozitív mintaadása. Az étkezések az önkiszolgálást erősítik, az önállóság fejlődik, az evőeszközök helyes használata rögzül. A közösségért végzett naposi munka bevezetésének idejéről és módjáról (középső- és nagycsoportosok) a gyermekek érettségének figyelembevételével a csoport óvodapedagógusai döntenek. Az egészséges életmód és egészségvédelem kialakítását támogatja a napi szintű gyümölcs- és nyers zöldség fogyasztása, melyben a szülők aktívan közreműködnek. A gyermekeket táplálkozási szokásaikat tiszteletben tartva ösztönözzük, de nem kényszerítjük az eddig ismeretlen ételek elfogadására.

Az egészséges étkezési szokások kialakításába, formálásába játékos módon bevonjuk a gyerekeket is pl. gyümölcs- és zöldséglátakészítés, sütőtök sütés, stb. A gyermekek látogatják a városi piacot, közeli zöldséges üzletet, kerteket. Minden érzékszervre hatunk a tapasztalatszerzés során, s mindezeket versekkel, énekekkel, mesékkel, körjátékokkal kísérve tesszük még vonzóbbá.

Lelki egészség fejlesztése, viselkedési szokások formálása

A testi, lelki, mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek szűkebb és tágabb környezetéhez történő alkalmazkodását és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai az óvodában:

- a társas beilleszkedés (integráció) megvalósítása,
- a normatartás (adaptáció) elsajátítása és a tevékenységek gyakorlása.

A lelki egészségre nevelés területei az óvodában:

- az egészséges napirend gyakorlása, készséggé alakítása,
- a hibás viselkedési módok kezelése (leszerelését),
- a stressz hatások kompenzálása,
- a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértése és megoldása,
- szükség esetén esetmegbeszélés kezdeményezése, pszichológus segítségének kérése.

A feladatok komplex módon kapcsolódnak valamennyi területhez, átszövik az óvodai tevékenységeket. Jól szolgálják a feladat megvalósítását, a differenciálásra is alkalmas dráma-, báb- és szituációs játékok.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

- *Elhanyagolást* jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, olyan magatartást tanúsít, amely veszélyt jelent egészségi állapotára
- *Érzelmi elhanyagolást* jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás.
- *Fizikai elhanyagolást* jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.
- *A gyermekbántalmazás* azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.
- *Fizikai bántalmazás* az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság, amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet.
- *Az érzelmi bántalmazás* azt a rendszeres, hosszú időn át tartó, negatív érzelmi bánásmódot jelenti, amely azt közvetíti a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem

fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelentheti az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (nem képes rá!). Idetartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.

Alapvető feladataink a bántalmazás, erőszak megelőzésében:

- közreműködés a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, együttműködés a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében,
- a szülőkkel szoros kapcsolattartás során, felvilágosítás, a szakemberek segítségének felkínálása, a káros hatások ellensúlyozása,
- az agresszió minden formájának feloldása elítélése, befolyásolása,
- közlekedési ismeretet adó játékos tevékenységek szervezése,
- veszélyhelyzetek elkerülését segítő mesegyűjtemény beépítése a mindennapokba.

A gyermekek egészségének védelme, edzése

Az egészségnevelés terén a prevencióra fektetjük a fő hangsúlyt. A gondozással, a testi neveléssel és a mozgásfejlesztéssel összefüggő feladatok megvalósításával a gyermekek egészségvédelmét támogatjuk. Kiemelt figyelmet fordítunk a higiénés szabályok betartására (környezet tisztán tartása, portalanítása, szükség szerinti fertőtlenítése, időjárásnak megfelelő réteges öltözködés, a napi tevékenység minél nagyobb részének szabad levegőn való megszervezése, folyamatos levegőcsere, megfelelő páratartalom biztosítása, stb.).

A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek egészségvédelmét és testi edzettségét. Figyelmet fordítunk minden évszakban a szabad levegőn való tartózkodásra, a nap káros hatásainak kiküszöbölésére (napernyők, árnyas helyek, pancsolóban vizes játékok).

A fentiek megvalósítása hozzájárul a derűs, érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez, az egészséges életmód igényének kialakulására.

Az óvodába lépéskor a gyermeki anamnézis felvételével nyomon követhető a gyermek egészségi állapota, esetlegesen meglevő betegségei, nehézségei. A speciális gondozó,

prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal, nevelést-oktatást segítő munkatársakkal együttműködve történik.

A balesetvédelem területén szintén kiemelt jelentőségű feladatunknak tekintjük a megelőzést, azaz a balesetek elkerülését célzó intézkedéseket, melyet az alábbi feltételrendszer biztosít:

- balesetvédelmi oktatás gyermekek részére, azaz testi épségük védelme érdekében megismertetjük a gyerekekkel az óvoda belső-, valamint külső tereiben, továbbá az óvodán kívüli, kötelezően betartandó szabályokat,
- a csoportszobák és kiszolgáló helységek berendezéseinek és eszközeinek folyamatos figyelemmel kísérése a csoportban dolgozó munkatársak bevonásával,
- az udvari játszóeszközök és az udvar területének, illetve egyéb eszközeinek rendszeres ellenőrzése (kihelyezett karbantartó), valamint éves felülvizsgálata külső partner bevonásával,
- az alkalmazotti közösség részére évente kötelező baleset-, tűz- és munkavédelmi oktatáson való részvétel,
- a gyermek által használt eszközök biztonságos, az előírásoknak megfelelő elhelyezése.

A gyermekek tevékenységének folyamatos figyelemmel kísérésével elsőrendű feladatunk testi épségük védelme és a balesetek megelőzése, amely magában foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak ellenőrzését és karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. Fontos továbbá, hogy önmaguk és társaik testi épségének megóvására is neveljük a gyermekeket (konfliktuskezelés, tolerancia, agresszív megnyilvánulások elkerülése).

Egészséges környezet biztosítása

Helyi sajátosságainkat, lehetőségeinket figyelembe véve, igyekszünk tudatos tervezéssel, olyan optimális, esztétikus és harmonikus tárgyi környezetet kialakítani, amely kedvezően befolyásolja a gyermekek egészséges életmód iránti igényének, környezettudatos szemléletének kialakulását, formálását. Kitűnő adottságú udvarunk – tér, talaj, eszközök – alkalmas a természetes mozgás játékos gyakorlására, melyre

folyamatosan lehetőséget biztosítunk. A többfunkciós csoportszobák berendezése, felszerelése, színharmóniája a gyermekek otthonosság érzését, biztonságérzetét és jó közérzetének biztosítását szolgálják. Rendelkezünk az asztmatikus és allergiás tüneteket enyhítő „Só –szobával.”

Környezetvédelmi tapasztalat biztosítása

A Zöld Jeles Napokhoz kapcsolódva tapasztalatokat szerezhhetnek, megfigyeléseket végezhetnek. Séták, kirándulások alkalmával új ismereteket szerezhhetnek, kísérletezhetnek. A szelektív hulladékgyűjtés beépült az óvoda teljes működési rendjébe. Évente szervezünk közös udvarrendezést, szépítést, virágültetést a családok bevonásával.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek a kialakított szokásoknak megfelelően felszólítás nélkül, önállóan végzik a testápolási teendőket.
- Ismerik a tisztálkodási eszközök helyét, azokat megfelelően használják, tisztán tartják.
- Zsebkendőjüket köhögéskor, tüsszentéskor önállóan használják.
- Készség szinten használják az evőeszközöket (kanalat, kést, villát).
- Igénylik az asztal esztétikus rendjét.
- A kulturált étkezés alapvető szokásait ismerik (asztalnál ülve, halkan, csukott szájjal étkeznek).
- Önállóan öltöznek, ruháikat ki – begombolják, csatolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Ruháikat óvják a szennyeződéstől és az erre kijelölt helyre teszik.
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, tisztaságára.
- Képesek beilleszkedni, alkalmazkodni, magatartásukban megjelenik a szabálykövetés.
- Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés célját és gyakorlatának elemeit.
- Ismerik és betartják a balesetvédelem érdekében elvárt magatartásformákat.
- A teljes körű egészségfejlesztés kialakítása, a prevenció programok hatására a gyermekek egészségi állapota kedvezően alakul.

AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI, AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés célja, hogy az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönzőleg hasson, a gyermekek érzelmi kötődésének alakulására.

A kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó, otthonos, derűs, szeretetteljes, befogadó légkörben, a családi nevelést kiegészítve:

- alakulnak a gyermekek társas szükségletei,
- gazdagodnak erkölcsi érzelmeik, esztétikai és intellektuális képességeik,
- fejlődik a közösséghez és különbözőségek elfogadásához való pozitív viszonyuk.

Nevelésünk hagyományrendszerében építünk a gyermeki nyitottságra. Közös élményekkel, örömteli tevékenységek szervezésével biztosítjuk, hogy az óvodás gyermek megismerje szűkebb és tágabb környezetét, kötődjön szülőföldjéhez és családjához. A hazaszeretet érzésének megalapozásával nemzeti identitásuk kialakulását támogatjuk, az összetartozás élményét erősítjük. Óvodásainkat megismertetjük nemzeti hagyományainkkal, kulturális, valamint természeti és társadalmi környezetünk értékeivel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az újonnan érkező gyermek közösségbe történő befogadása, zökkenőmentes beilleszkedésének támogatása.
- A befogadástól az óvodáskor végéig barátságos, családias környezet biztosítása, a gyermekek óvodai életének és közös tevékenységeinek megszervezése.
- Az erkölcsi nevelés alakítása, a jó és rossz közötti különbség felismertetése, az őszinteség az igazmondás, az igazságosság fontosságának kiemelése, a felelősségvállalás tudatosítása, a gyengébb védelmére támogatására való ösztönzés magyarázattal, mintaadással.
- A gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó szokás- és normarendszer kialakítása, megalapozása.
- A szocializáció szempontjából fontos készségek, képességek megalapozása.
- Társas kapcsolatok alakulásának támogatásával a közösségi érzés elmélyítése, a gyermekek egymáshoz és felnőttekhez való pozitív viszonyának kialakítása.
- A gyermekek szociális érzékenységének fejlesztése, az „én- és mi-tudat” alakulásának

elősegítése, az egészséges életvitelhez, a társadalmi élet mindennapjaihoz szükséges jártasságok, készségek kialakítása.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek különbözőségeinek elfogadása és tisztelete, valamint az egyenlő hozzáférés biztosítása.
- A hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodalátogatásának kiemelt figyelemmel kísérése.
- A szülőkkel történő folyamatos, kölcsönös tiszteleten alapuló együttműködés kialakítása.
- Együttműködés külső, segítő szakemberekkel, különösen a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés tartalma

A befogadás rendszere

A befogadási időszak erősen meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az eredményes beilleszkedés érdekében nyugodt, harmonikus körülményeket teremtünk és elegendő időt biztosítunk a gyerekek egyéni szükségleteinek megfelelően. Bármely életkorban történik is a befogadás, a tapintat, a törődés, a szeretetteljes odafordulás, pozitív, elfogadó attitűd, az óvoda minden dolgozójával szemben követelmény. Az óvoda dolgozóinak modell értékű kommunikációja és bánásmódja mintát jelent a gyermekek magatartásának alakulása szempontjából.

A befogadás kapcsán az óvodapedagógus feladatai:

- személyes kapcsolatfelvétel,
- egyik szülő jelenlétében befogadás, beszoktatás biztosítása fokozatos időcsökkentéssel,
- a gyermekek kedvenc, nyugtató játékaikat, tárgyaikat, magukkal hozhatják,
- a befogadás során segítse elő a csoport szokásainak, berendezéseinek, dolgozóinak megismerését,
- mutassa be az udvari élet helyszínét, játékait és ismertesse az udvari élet szabályait.

Valamennyi csoportban családi, támogató légkör megteremtésével segítjük elő a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Ösztönözzük az idősebbeket, hogy

segítsenek a kisebbeknek, védelmezzék, bíztassák, támogassák őket.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- Érzelmileg kötődnek óvodájukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez.
- Igényükké válik a tevékenységekben való közös részvétel és együttműködés.
- Segítenek egymásnak, együtt éreznek társaikkal, a felnőttekkel, támogatják egymást.
- Természetes társas szükségleteik kielégítése során képesek a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- A gyermekek igényévé válik a helyes viselkedés, a mindennapi élet szokásainak, szabályainak betartása.
- Kitartóak, a megkezdett tevékenységeket befejezik.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat, konfliktushelyzetben képesek megegyezésre jutni.
- Az udvariassági szabályokat betartják, egymással betartatják, alkalmazzák.
- Ismerik szűkebb és tágabb környezetüket, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre, várják az iskolát.

AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelvi képességek fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelés egészében jelen van.

Az értelmi nevelés a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését, valamint az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztését jelenti. Az értelmi nevelés szorosan kapcsolódik az anyanyelvi neveléshez.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés célja:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének ösztönzésére és fenntartására, a gyermek

meghallgatására, valamint a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére hangsúlyozottan figyelünk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Építsen a gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre, életkori sajátosságokra, valamint a meglevő tapasztalatokra, ismeretekre a nevelés során.
- Ismertesse meg a gyerekekkel az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetet.
- Értelmi képességek, kreativitás fejlesztése változatos, élményszerű tevékenységeket szervezésével.
- Ösztönző környezet biztosítása, a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Beszélgető körök szervezése, a kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése céljából.
- Szókincs bővítése metakommunikációs helyzetek teremtésével (gesztusok, arckifejezések, testtartások, testbeszéd).
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- Személyes példamutatás a gyermeki metakommunikáció és nyelvi kifejezőkészség fejlődésének érdekében.
- Szakmai konzultáció, folyamatos együttműködés külső szakember bevonása esetén.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Beszédük érthető, kifejező, összefüggő, használnak az elvont fogalmakat, kifejezéseket.
- Beszédfegyelmük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végig hallgatják a felnőtteket és társaikat.
- Koruknak megfelelően kialakult a pontos érzékelés, észlelés és képesek vizuális, valamint auditív differenciálásra.
- Térbeli viszonyokat képesek felismerni és megnevezni.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.

- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük fejlődik.
- Gondolkodásukat problémamegoldásra és kreativitásra törekvés jellemzi.
- Bátran és szívesen kommunikálnak társaikkal és a felnőttekkel.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, szívesen kezdeményeznek beszélgetést és szívesen kapcsolódnak be kommunikációs helyzetekbe.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek:

- óvodapedagógus
- nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkatársak
- külső szakemberek

Csoportszervezés elvei:

- arányos terhelés a csoportban dolgozókra vonatkozóan,
- nem sérti az integrációs gyakorlatot, kerüli a szegregációt,
- nemek és életkorok szerinti arányos elosztásra törekvés.

Az óvodai élet megszervezése (szervezeti és időkeret)

Napirend, heti rend kialakítása

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlesztéséhez, a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket. A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő időtartamú, komplex, differenciált tevékenységek párhuzamosan is megszervezhetők. Mindez a gyermekek együttműködő képességét és feladattudatát is fejlesztő, növekvő időtartamú (5-45 perces), csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósul meg.

A *napirend* rugalmasan igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez, a különböző tevékenységekhez, a gyermek egyéni szükségleteihez, a helyi szokásokhoz és az aktualitásokhoz. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására törekszünk, szem előtt tartva a szabad játék

kitüntetett szerepét. Az óvodai élet megszervezése során nagy hangsúlyt fektetünk a személyes interakciókra, az élıszavas mese és a közösségi játékelmény biztosításával. A napirend lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, a szabad játék kiteljesedésére, megfelelő időt biztosítva arra, hogy a gyermek minden tevékenységét befejezze, pontosan elvégezze. Hangsúlyozottan figyelembe vesszük a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítésére szükséges időkeretet! A napirendben meghatározásra kerülnek azok a rendszeresen, ugyanabban az időben végzett tevékenységek, (étkezés, gondozás, mindennapos testnevelés) melyek segítik a gyermeket eligazodni az időben, és kiszámíthatóságot, biztonságot, nyugalmat, folyamatosságot jelentenek a gyerekek számára.

Tanköteles korukat megelőző nevelési évben, biztosítjuk óvodásaink számára - az eredményes iskolai előre haladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében -, az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – akár külön térben szervezett – iskola-előkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenységet. A gondozásnak kiemelt jelentősége van a nevelésben a kapcsolatépítésben, a gyermekek önállóságának, fejlődésének elősegítésében, együttműködve a gondozást végző óvodapedagógusokkal, pedagógiai asszisztensekkel, dajkákkal.

A nyári időszak napirendjét is átgondoltan, tartalmasan tervezzük meg. Az év közben már kialakított szabályok, szokások, normarendszer megtartásával adunk lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezzék, és kötetlenebb formában biztosítunk számukra változatos tevékenységeket.

A napirend általános kerete 11 órás nyitva tartás esetén érvényes. A napirendet minden csoportban a legideálisabb formában alakítjuk ki, az életkori és fejlettségi szintnek megfelelő sajátosságokat figyelembe véve. Az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható váratlan, előre nem tervezett események hatására.

A *heti rend* a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a biztonságot, a nyugalmat támogatja az óvodai csoportokban és lehetőséget nyújt a szokás- és szabályrendszer segítségével az óvodai élet megszervezéséhez. A befogadás idején ügyelünk a rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rend összeállítására. A tanulási tevékenységek megszervezésének a napirendben és a heti rendben nincs előre meghatározott ideje.

Szokás- és normarendszer

Az ésszerű kereteket adó szokás- és normarendszer a biztonságérzetet, kiszámíthatóságot, a nyugalmat jelenti a gyermekek számára. Kialakításában fontos a csoporttal dolgozók közötti összhang, mely az azonos nevelői hatás alapjául szolgál. A szokás- és normarendszer meghatározásának alapja a csoportokba járó gyerekek fejlettségi szintje, a feladatok és tevékenységek rendszere.

A szokás- és normarendszer követi a napirendi tevékenységeket, melynek tartalmi elemei:

- a gondozás és egészséges életmód, teljes körű egészségfejlesztés,
- közösségi nevelés, társas kapcsolatok,
- a játék, mozgás;
- tevékenységekben megvalósuló tanulás

Rögzítjük a siker-kritériumokat, valamint a felzárkóztatás, illetve a tehetséggondozás feladatait, amely meghatározása felelősségteljes gyermekismeretet követel. A tevékenységek segítik a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat) fejlődését, teret adva a gyermeki önkifejezésnek, önérvényesítésnek.

Ismétlődő közös tevékenységek megszervezése

Az óvodában igyekszünk minden alkalmat megragadni a közös ünnepek és hagyományok ápolására, bővítésére. A készülődés, tervezgetés egyfajta távlatot jelent a gyermekeknek is.

A közösségi nevelés szempontjából kiemelt jelentőségűek:

- Jeles Napok (Márton nap, Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák Napja, tanévzáró-nagycsoportosok búcsúzása, stb.)
- Zöld Jeles Napok (Állatok Világnapja, Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák napja, stb.)
- nemzeti ünnepek, megemlékezések (Március 15., Nemzeti Összetartozás Napja)
- közös programok a családokkal (nyílt napok, játszóházak, gyermeknap, stb.).

A néphagyományokra épülő szokások megismerése, megőrzése, valamint szűkebb és

tágabb környezetükhöz való pozitív viszony kialakításával erősödik a gyermekek társakhoz fűződő viszonya, családjukhoz, a körülöttük élő felnőttekhez, az ismert környezethez, tájhoz, természethez való érzelmi kötődésük, a hazaszeretetük. Erősödik identitástudatuk, fejlődik erkölcsi értékrendjük, közösségi magatartásuk. Az ünnepek kapcsán a közösen feldíszített csoportszobák, az ünneplőbe öltözött gyermekek, felnőttek látványa, a közös verselés, mozgás mind–mind esztétikai érzékük, érzelmeik és a közösségi élet alakításának eszközei. Változatos tevékenységekkel és gazdag eszköztárral, változatos módszerekkel segítjük a hagyományok ápolását.

ÓVODÁNK DOKUMENTÁCIÓS RENDSZERE

A Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda Pedagógiai Programjában elfogadott, az óvodai adminisztráció készítését megkönnyítő, a fejlesztést és szakmai támogatást biztosító, egységes elektronikus felületet használunk. A felhő alapú, jogszabály által kötelezően előírt oviKRÉTA rendszer és a lényegesen bővebb, a pedagógiai munka tervezését fókuszba helyező, továbbá a pedagógus életpályával összefüggő minősítési eljárásokat is támogató OVPED adminisztrációs rendszer biztosítja óvodai nevelésünk teljeskörű dokumentációját.

Az óvodai nevelés tervezése

- A tevékenységek megszervezésénél a gyermeki jogok – vallási, nemzetiségi, etnikai – érvényesülése mellett, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségletét, érdeklődését, terhelhetőségét és ezek érdekében indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.
- Az elektronikus csoportnaplóban nevelési feladatainkat évi két alkalommal rögzítjük a Pedagógiai Programnak megfelelően.
- A napirend tervezésénél a nyári időszakra külön tervezünk.
- Éves terv alapján, témákra és időkeretekre bontva tervezzük és dolgozzuk fel az adott korcsoportra vonatkozó ismeretanyagot.
- Tematikus tervben rögzítjük a témákhoz tartozó tevékenységek időpontját, anyagát, feladatait, céljait, módszereit, az ismeretátadáshoz szükséges

eszközöket, illetve a megvalósulást követő pedagógiai reflexiót.

- A tervezés, szervezés, megvalósítás szakaszaiban egyaránt alkalmazzuk a komplexitás, a fokozatosság, a differenciálás, illetve az egyéni bánásmód elvét, figyelembe véve a gyermekek különbözőségét.
- A reflexióra és a gyermeki fejlődéssel összefüggő mérési eredményekre építve tervezzük a következő időszak nevelési, fejlesztési terveit.

A gyermekek megismerését, fejlesztését, a fejlődés nyomon követését szolgáló dokumentumok

A gyermek fejlődésének nyomon követése az óvodába lépéstől kezdve folyamatos. Az ehhez kapcsolódó dokumentumokat az óvodapedagógusok a jogszabályi kötelezettségeknek, az intézmény ellenőrzési tervének és munkaköri leírásukban foglaltaknak megfelelően, naprakészen, illetve a határidők betartásával, közösen vezetik az oviKRÉTA dokumentációs rendszer felületén. A tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől, az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentáció az iskolaelőkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából diagnosztikus mérést alkalmazunk.

A gyermekek mérése és értékelése az óvodában

- Célunk olyan mérési, értékelési eljárások alkalmazása, amelyek a gyermekek megismerését szolgálják. A reális és szakmailag megalapozott értékelés alapul szolgál a további fejlesztési feladatok meghatározásához.
- A szülők nevelési évenként legalább 2 alkalommal, folyamatos és egyéni tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről.
- Alapelvnek tekintjük, hogy az óvoda, köznevelési intézmény, így szükséges mérések ennek megfelelően tervezettek. A nevelés-tanulás egymást feltételező, egymásra épülő és egymásra ható folyamata visszaköszön a fejlődésmérés során. A gyermekek fejlődésének nyomon követése elsősorban természetes élethelyzetekben - kiemelve a játéktevékenységet - történő megfigyelésen alapul.

ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

Az óvoda kapcsolatot tart, és szorosan együttműködik társadalmi és természeti környezetével. Az ebből eredő pozitív hatásokat, a nevelés során igyekszünk felerősíteni, a negatív hatásokat gyengíteni, illetve kompenzálni. A kapcsolatok sokfélesége egyedi, helyi jellegű.

Az óvoda és a család kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel, azt kiegészítve szolgálja a gyermek harmonikus személyiségfejlődését.

- Kiemelt feladatunk a családdal való folyamatos, kölcsönös bizalmon alapuló együttműködés (szülői értekezletek és fogadóórák, szükség esetén családlátogatások, közös kirándulások, ünnepek és egyéb programok).
- Fontos, hogy az óvodai dokumentumokban megfogalmazott normarendszer és nevelési elvek, valamint a családok által képviselt szemlélet egymást erősítse úgy, hogy közben tiszteletben tartjuk egymás értékrendjét, szokásait, hagyományait. A szülőkkel, gyermekekkel való közös gondolkodás, véleménycsere, döntés eredményeként a programmal összeegyeztethető plurális értékek beépítésre kerülnek az óvoda normarendszerébe.
- Szemléletformálás a családon belüli arányos munkamegosztás működtetése érdekében.
- Szemléletformálás arra vonatkozóan, hogy a gyermek szabadon fejleszthesse személyes képességeit, szabadon választhasson a tevékenységekben anélkül, hogy szigorú nemi szerepek által meghatározott korlátozások vonatkoznának rá (kézműveskedő, főzőcskéző, babázó, lányokkal játszó kisfiú, építkező, autózó, szerelő, főleg fiúkkal játszó kislány).
- Magatartásunkban lojalitás, nyitottság, empátia, türelem és teljes diszkréció érvényesüljön.
- A szülők motivációja érdekében, a találkozások alkalmával a gyermek pozitív cselekedeteit is fontos kiemelni.
- A gyermekekkel kapcsolatos nehézségeket minden esetben nyugodt körülmények között, a gyermek és szülő személyiségi jogait tiszteletben tartva, segítő

szándékunkról biztosítva beszéljük meg a szülőkkel.

- A családokkal közösen szervezett események, ünnepek erősítik az együttműködést, alkalmat adnak egymás munkájának, véleményének megismerésére, kötetlenebb beszélgetésekre, az örömteli érzelmi állapot megnyilvánulására, a „nyitott óvoda” szemlélet érvényesítésére.
- A leendő óvodások és szüleik számára nyílt napokat, játszóházakat tartunk, az intézmény bemutatása, valamint a kapcsolatfelvétel érdekében.
- A nyári, összevont szülői értekezleten megismertetjük az újonnan érkező gyermekek szüleivel gyermekük óvodapedagógusait, csoportszobáját, az óvodai házirendet, az intézmény sajátosságait.
- Beszoktatásnál lehetőséget biztosítunk az egyik szülő közreműködésére. Még az óvodába érkezés előtt megismerkedünk a leendő óvodásainkkal és családjukkal. Megismertetjük őket jelükkel, mesélünk nekik az óvodai életéről.
- A nevelési év elején minden szülői értekezlet keretében tájékoztatjuk a szülőket az éves munka- és nevelési tervről, a nevelési év rendjéről, a tervezett programokról. Ismertetjük a szülőkkel az életkoroknak megfelelő fejlődési szintet, valamint a nevelési év végére várható fejlődés jellemzőit a gyermekek vonatkozásában.
- Óvodánk felvállalja az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a szemléletformálás direkter módszereit is. (tájékoztatók, szakmai előadások, szülői fórumok, tapasztalatcserék).
- Az intézmények alapítványainak működése során a kuratórium számít a szülők véleményére, javaslataira is.
- A „nyitott óvoda” szemlélet magában foglalja, hogy szülői kérés esetén a csoport életébe történő betekintésre a nap folyamán alkalmat biztosítunk.
- Szülői Szervezet - csoportonként 2 fő képviselő megválasztásával - jön létre a nevelési év elején. A Szülői Szervezet vezetésével a szülők az intézmény programjainak szervezésében és lebonyolításában a programgazdákkal történő egyeztetésnek megfelelően aktívan részt vesznek.

Óvoda és a fenntartó

A „nyitott óvoda” kép az intézményfenntartó felé is meghatározó, mert a gyakorlati

működés ismerete támogatja a döntéshozatal folyamatát és az intézménynek szüksége van a figyelemre, az erkölcsi, szakmai és anyagi támogatásra. A rendezvényeken, fórumokon, szakmai programokon való kölcsönös részvétel erősíti a kapcsolattartást.

Óvoda és bölcsőde

A bölcsőde – óvoda közötti átmenet megkönnyítése érdekében fontosnak tartjuk a gyerekekkel foglalkozó szakemberek közötti párbeszéd és tapasztalatcsere lehetőségeinek biztosítását intézménylátogatások, közös programok szervezésével, Az együttműködést a kölcsönös nyitottság és az intézmények sajátos, különálló cél- és feladatmegvalósításának megértése kell, hogy jellemezze.

Óvoda és iskola

Az együttműködés a kölcsönös megértésen és az intézmények sajátos, különálló cél- és feladatmegvalósításán alapul. Feltétlenül hasznosnak tartjuk egymás pedagógiai programjának, szakmai munkájának megismerését és az intézmények közötti nyitottságot, a kölcsönös „betekintés” lehetőségének felkínálását főként a leendő első osztályos tanítók, de minden érdeklődő kolléga számára.

Óvoda és Szakszolgálatok

Fontos feladat, hogy a Szakszolgálatokkal való kapcsolatunk kölcsönös együttműködésre, folyamatos konzultációra, állandó visszacsatolásra épüljön. Az óvoda jelzéseire való minél rövidebb időt igénybe vevő visszacsatolás nélkülözhetetlen a konstruktív, a gyermek harmonikus fejlődését szolgáló, hátrányainak csökkentésére irányuló pedagógiai munkához.

Óvoda és külső partnerei

A már meglevő együttműködések tovább erősítjük, az újabb együttműködésekre irányuló törekvéseket maximálisan támogatjuk, a szélesebb látókör és a gazdag, minél sokrétűbb tapasztalat- és ismeretszerzés lehetőségeinek felkutatását feltétlenül fontosnak tartjuk.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI**JÁTÉK**

A játék a kisgyermekkor elsődleges, legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, ennél fogva az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játékot a belső indíttatás szintjei - cselekvéses, képi és szimbolikus - határozzák meg. A játéktevékenység megfigyelése során tudjuk összegyűjteni a legtöbb információt a gyerekek ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédképességről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről.

A játék célja:

- A kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó játék során gazdagodnak a gyermek szabad önkifejezési formái.
- A mozgásos, értelmi, szociális tapasztalatok többszöri átélése segíti a gyermekek egyéni vágyainak, kreatív ötleteinek szabad kipróbálását, kibontakozását, miközben formálódik társas viselkedése, magatartása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítson megfelelő eszközöket, helyet és időt, derűs és nyugodt légkört.
- Szem előtt kell tartania, hogy az a gyermek, aki szabadon, kreatívan használhatja az eszközöket, és módja van befejezni az önállóan választott tevékenységeket, aki kijátszhatja magából a feszültségeket, annak fejlődése jó irányba halad.
- Az óvodapedagógus szeressen játszani, szervezzen motiváló élményeket, így biztosítja az indirekt irányítást.
- Figyeljen a gyermekek meglévő ismereteire és tartsa szem előtt az egyéni fejlődési eltéréseket. Differenciáltan kezelje a játékos tevékenységek kezdeményezését.
- Mindig csak annyi szabályt vezessen be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulatív tevékenységet, az elképzelések valóra válását.
- Bátran használjon humoros kifejezéseket és tréfás szavakat, példaértékű kommunikációt, mellyel támogatja a tevékenység bővülését, folyamatosságát.
- Ügyeljen arra, hogy a tapasztalatszerzés, ismeretszerzés, pozitív érzelmeket

váltson ki a gyermekből.

- Biztosítsa a szabad játék elsődlegességét tervező, szervező munkája során.

Udvari játéktevékenység szervezése:

Az évszakok által nyújtott udvari játéklehetőségek mellett, biztosítson megfelelő körülményeket a csoportszobai játéktémák folytatására a szabadban is.

A szülői szemléletformálás feladatai:

A beilleszkedési időszak a legkedvezőbb a játékkal kapcsolatos szülői szemléletformálás megkezdésére, hiszen a modellnyújtás mellett lehetőség adódik a pedagógiai helyzetek rövid indoklására, a játék fontosságát tudatosító érvek közvetítésére is, annak érdekében, hogy elfogadottá váljon a játék prioritására építő óvodai nevelés.

Mivel óvodáskorban a játék a személyiségfejlődés leghatékonyabb eszköze, a gyermeki fejlődést is célszerű a játéktevékenységen keresztül történő megfigyelés elsődlegességét hangsúlyozó szempontrendszer alapján értékelni.

A játék fajtái: gyakorló-, szimbolikus-, szerep-, konstruáló- és szabályjáték.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek több napon keresztül ugyanazt a játéktémát folytatni, és együttesen tovább gazdagítani.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szimbolikus és a szerepjáték, melyben a gyermekek képzelete, szervezőkészsége, alkalmazkodó képessége, empátiás készsége és kommunikációs képessége fejlődhet.
- Szabályjátékokat önállóan szerveznek, képesek az együttműködésre, alkalmazkodnak a szabályokhoz.
- Építményeikben, konstruáló tevékenységükben tükröződik a kreativitás.
- Ismert meséket dramatizálnak, báboznak.
- Viselkedési kultúrájukban megjelenik az udvarias kifejezések használata.

MUNKA ÉS MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munka jellegű tevékenységek is a játékból bontakoznak ki, elsősorban önmagukért, az életkor előre haladtával viszont már a közösségért végzik a gyerekek. Kezdetben óvodapedagógusi segítséggel, később önállóan tevékenykednek.

Munka és munkajellegű tevékenységek célja, hogy a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, képességek, erkölcsi tulajdonságok, kompetenciák kialakuljanak:

- Kognitív: értsék meg mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök használatát, alakuljon az összpontosítási és munkaszervezési képességük.
- Érzelmi, akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

Óvodapedagógus feladatai:

- Beszélő környezet biztosítása, a kommunikációs kedv fenntartása, a gyermeki kérdések támogatása.
- Tanítsa meg a gyerekeket a feladatok elvégzésére, munkavégzéshez alapvető feltételek biztosítása (idő, hely, eszköz, légkör).
- Ossza meg a gyermekek között a munkát, ismertesse meg velük a munkafolyamatokat, a hatékony munkavégzés technikáját.
- Alakítsa ki a munkakészségeket, szokásokat és azok betartásának konkrét, reális, fejlesztő értékelését.
- Biztosítsa a gyerekek számára az önkéntes, önálló, örömmel, képességeik szerint végezhető, saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, valamint a közösség érdekében végzett munkatevékenységet.
- Vegye figyelembe az egyes gyerekek kognitív képességeinek fejlettségi szintjét, mozgáskészségét és munkatempóját, alkalmazza a differenciált feladatadást.
- Szerettesse meg, tegye élményszerűvé a munka jellegű tevékenységeket.
- Ösztönözze a gyerekeket saját és társaik, továbbá a felnőttek munkájának elismerésére, megbecsülésére.

Munka jellegű tevékenységek területei

- önkiszolgáló munka,

- környezet rendjének megőrzése,
- alkalmoszerű munka (egyéni megbízatások),
- felelősi munka,
- naposi munka,
- növény és állatgondozás

A fejlődés főbb jellemzői az óvodáskor végére

- Szívesen vállalnak egyéni és közösségért végzett megbízatásokat és azokat felelősséggel és örömmel, szívesen teljesítik.
- Az önkiszolgálásban teljesen önállóak, a kisebbeknek is segítenek.
- Képesek utasításra, kérésre kisebb megbízatásokat önállóan elvégezni, kifejezésre jut kitartásuk, monotonia tűrésük, eredményre törekvésük, feladattudat, felelősségérzetük.
- Kialakul a környezet rendjének, megtartásának, megóvásának gondozásának igénye.
- Kialakul az iskolakezdéshez a testi, lelki szociális érettség.

TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdjeinek erősítése és képességeinek fejlesztése. A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját, tanuláshoz való viszonyát.

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodás korban. A játékon belül a motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal való összefüggésein keresztül értelmezzük. A tanulás természetesen csupán része a nevelési folyamat egészének. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is a komplexitás elve a meghatározó.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja, hogy változatos tevékenységek során, a gyermekek meglévő tapasztalataira élményeire, ismereteire építve alakuljon kompetenciájuk, erősödjön attitűdjük, fejlődjenek készségeik, képességeik, kreativitásuk.

Óvodapedagógus feladatai:

- Fejlessze a gyermek értelmi képességeit: érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás.
- Elégítse ki a gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, érdeklődését.
- Kínáljon minél több lehetőséget a gyermek számára, a felfedezés, a kutatás izgalmának megismerésére, a felfedezés örömének átélésére.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, precizitásának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok megszerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti.
- Törekedjen a tanulási tevékenység megszerettetésére, a megfelelő egyénre szabott feladatadással és megválasztott módszerekkel érje el, hogy örömmel és önként vegyen részt a folyamatban a gyermek.

Az örömteli, önkéntes tanulás alapja a biztatás, dicséret, pozitív megerősítés a gyermek számára. A sikerélmény erősíti a gyermekek önbizalmát és bátorságot ad az újabb és újabb próbálkozásokhoz, problémamegoldásokhoz

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások kialakítása),
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- játékos, cselekvéses tanulás,
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, kísérletezés, kutatás,
- gyakorlati problémamegoldás;

VERSELÉS, MESÉLÉS

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvnek, régi értékeket, hagyományokat közvetít a gyermekeknek a maga sajátos szóhasználatával, stílusával a népi-, klasszikus- és kortárs írói eszközök gazdagságával. A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük, ritmusérzékük. A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Visszaigazolja a gyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást is kínál. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, közben belső képi világot jelenít meg. A belső képalakítás folyamata az élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A verselés, mesélés célja:

- Életkori és egyéni sajátosságok szintjén alakul a gyermek, mesék, versek iránti érdeklődése, az irodalmi élmények iránti szeretete.
- A nyelv szépségének, kifejező erejének megismerése által, fejlődik helyes nyelvhasználat, saját vers- és mesealkotásra való képessége, biztonságos önkifejezése.
- A tevékenység során fejlődnek a gyermek érzelmei, értelmi képességei és erkölcsi érzéke, viselkedése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtsen oldott, derűs és nyugodt légkört, amelyben a gyermekek természetes közlési vágya, a meglévő ismereteinek különféle élethelyzetben való gyakorlása fejlődik és fejleszthető.
- Alakítsa ki a mesélés szokásait, rítusait mely segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- Életkori sajátosságokhoz igazodó anyanyelvi és mozgásos játékokat építsen be a mindennapi tevékenységekbe.

- Hangolja össze a csoportban dolgozó felnőttek beszédmintáját, kommunikációját.
- Közvetítsen népi-, klasszikus- és kortárs multikulturális, interkulturális irodalmi, esztétikai élményeket.
- Ápolja a hagyományokat.
- A mindennapos meséléssel, verseléssel, mondókázással alapozza meg a gyermekek esztétikai, irodalmi fogékonyságát, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetét.
- Alkalmazzon változatos beszédfejlesztő módszereket, figyelembe véve a gyermeki személyiségvonásokat és szükségleteket (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok, beszélgető körök, interaktív játékok).
- Fejlessze a (megfelelő anyagválasztással, kifejező előadásmóddal, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek használatával) a gyermeki beszédet, verbális és nonverbális kommunikációt.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében vonja be a fejlesztést végző külső szakembert.
- A mesélés kiemelt szerepének megismertetésén keresztül a családok ezzel kapcsolatos szemléletének formálása.
- Az élőszavas mesemondáson keresztül feltárja a gyermek számára a külvilág és az emberi belső világának legfőbb érzelmi viszonyait, ezáltal formálja a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- Segítse elő a gyermekek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlesztését, fejlődését a verselés, mesélés által.

A feltételek megteremtése

Az irodalmi nevelés minden nap jelen van az óvodában. Megfelelő hely és körülmények biztosításával, a csoportban kialakított szokásnak megfelelően kezdődik a tevékenység, lehetőleg az összes gyermek bevonásával.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- Önállóan mondanak rövidebb-hosszabb verseket, mondókákat.
- Megjegyeznek 10-14 mondókát, 6-8 verset és 10-15 mesét.

- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak maguk és társaik szórakoztatására.
- Képesek saját vers és mesealkotásra, összefüggő mese, történetet kitalálására, annak mozgásos megjelenítésére kifejezésére.
- Elkezdett történeteket fantáziájuk segítségével tudnak folytatni, befejezni.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól érthetően kommunikálnak.
- Önként és szívesen nézegetnek könyveket, vigyáznak a könyvekre, kiadványokra.
- A térbeli irányokat, viszonyokat, illetve verbális kifejezéseket helyesen használják.
- A nemzeti kultúra kincseiből ismernek verseket és meséket.

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE (matematikai tartalmú tapasztalatszerzéssel)

„Örökös Zöld Óvoda”-ként a környezeti nevelés fokozott hangsúllyal van jelen intézményünk életében. A környezet megismerése, felfedezése, védelme áthatja az óvodai tevékenységek teljes palettáját.

Környezettudatos magatartás megalapozása, alakítása, szemléletformálás

A természetet tisztelő, szerető és megismerni akaró gyermekből válhat környezettudatos, természetvédő- és kedvelő, a fenntarthatóság iránt elkötelezett felnőtt.

A szülőföld, a népi-, helyi- és családi hagyományok, szokások, valamint a tárgyi kultúra értékeinek megismerése, közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervezése, szervezése és megvalósítása bővíti a gyermekek ismereteit, támogatja a hagyományőrzés és ápolás iránti elköteleződésüket. A környezet megismerésére nevelés során kialakulnak a gyermekekben a kulturált viselkedési formák, az értékalapú érzelmi és erkölcsi viszonyok. A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása, a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek felfedezése és megoldása támogatja a gyermekek gondolkodásának, logikai képességeinek fejlődését.

A külső világ tevékeny megismerésének célja, hogy megismerjék és biztonságosan tájékozódnak közvetlen és tágabb környezetükben.

Mindeközben erősödik pozitív érzelmi viszonyuk

- a nemzeti multikulturális értékekhez,
- népi és családi hagyományokhoz,
- szülőföldhöz, hazai tájhoz,
- a természet szeretetét, védelmét feltételező környezettudatos magatartáshoz.

Óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközt a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezeti kultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakításához.
- Ébressze fel és tartsa fenn ismeretek, tapasztalatok nyújtásával, feldolgozásával a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését.
- Segítse elő, hogy a gyermek tapasztalatokat szerezzen szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezetének formai, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek megteremtése a gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően.
- Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása a problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.
- Segítse elő, hogy a gyermek maga fedezhesse fel környezete tárgyait és jelenségeit.
- Szűkebb környezetén keresztül szerettesse meg a gyermekkel tágabb, távolabbi környezetét, hazáját, alakítsa magyarság tudatát és hazaszeretetét.
- Ismertesse meg a helyi hagyományokat, néphagyományokat, szokásokat.
- Ismertesse meg a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, az összefogás, a közösséghez való tartozás élményét, szorgalmazza azok szeretetét, védelmét.
- Tegye lehetővé a jelenségek, változatos, folyamatos megfigyelését.
- Támaszkodjon a gyermekek családi kirándulásain szerzett tapasztalataira.
- Az egyes tevékenységek szervezésénél vegye figyelembe az egyéni, eltérő fejlődésből adódó különbségeket.

- Helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartás formálására, alakítására, megalapozására, a fenntarthatósági szemléletformálásra.
- A szülők környezettudatos szemléletének és magatartásának formálása a családok bevonásával egyes óvodai tevékenységekbe, közös programokba.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Tudják saját nevüket, életkorukat, lakásuk címét, szüleik nevét, foglalkozását.
- Tudják óvodájuk, csoportjuk, nevét, a csoportjukban dolgozó felnőttek nevét.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- Biztonsággal tájékozódnak az óvoda belső és külső tereiben, ismerik a környezetükben lévő néhány intézményt, üzletet.
- Felismerik és megnevezik környezetük színeit, színárnyalatait.
- Tárgyak jelenségek közötti összefüggéseket felismernek, kifejeznek.
- Testrészeket felismerik, megnevezik.
- Különbséget tudnak tenni évszakok között, ismerik az egyes évszakok jellegzetességét, nevét, felismerik a napszakokat.
- Ismerik környezetük növényeit és azok gondozását, háziállatokat, vadon élő állatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik Magyarország jelképeit, szimbólumait: a kokárdát, a trikolorót, a címet.
- Matematikai tapasztalatokat szereznek, összehasonlítást, szétválogatást, sorba rendezést és méréseket végeznek.

MOZGÁS

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, képességei kibontakozásának alapja. Intézményi Pedagógiai Programunk kiemelt, lényeges eleme a mozgásfejlesztés, a gyermekek mozgásigényének kielégítése. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely- és helyzetváltoztató nagymozgások, a finommotoros mozgáskészségek tanulásának, a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amit sokszínű,

változatos és örömteli, érzelmi és fizikai biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal támogatunk, a mozgás és értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását kihasználva. A mozgásfejlesztés, testedzés nem csak a heti, tervezett alkalmakban nyilvánul meg, hanem a csoportszobai, udvari és óvodán kívüli tevékenységek során is. *A mindennapos irányított testmozgás* részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A szabadon mozgó gyermekeket a sokféle mozgástevékenység során tanítjuk meg a veszélyhelyzet felismerésére, hiszen életkori sajátosságuk, hogy nem érzékelik a veszélyt. A rendszeres testedzés kedvezően befolyásolja az egész szervezet teherbíró képességét és az egyes szervek teljesítőképességét, valamint kiemelten fontos az egészségvédelem terén. A tanulási zavarok prevencióját támogatja a nagy- és finommozgások, a testséma és a térirányok fejlesztésére irányuló mozgások gyakorlása.

A gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását felerősíti a rendszeres testmozgás. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térbeli tájékozódást, a döntést, és az alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását. A gyerekeket mozgáskedvük fenntartása, önbizalmuk, akaratuk, kitartásuk fejlődése érdekében folyamatos biztatással dicsérettel ösztönözzük a mozgásformák, mozgássorok helyes és pontos kivitelezésére, új mozgásformák kipróbálására. A felfokozott mozgásigény a gyermekek életkori sajátosságait és szükségleteit jellemzi.

A mozgás célja a gyermekek

- természetes mozgásigényének kielégítése, fenntartása,
- harmonikus, összerendezett mozgáskoordinációjának, továbbá tudatos, célirányos mozgásának, finommozgásának, téri tájékozódó képességének fejlesztése,
- testsémájának kialakulása,
- fizikai, erőnléti képességeinek kibontakoztatása,
- erkölcsi, akarati tulajdonságainak alakítása,
- szociális képességeinek erősítése,
- szép, harmonikus mozgás iránti igényének felkeltése,
- egészséges életmód iránti igényének kialakulásának elősegítése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Vegye figyelembe a gyermekek biológiai fejlődését, életkori- és egyéni sajátosságait, teherbíró képességét, ellenálló és alkalmazkodó képességét.
- Biztosítson a napirendben minél több időt és eszközt a mozgásos tevékenységekre, és tegye lehetővé, hogy a gyerekek szabad levegőn mozoghassanak, változatos eszközökkel gyakorlatokat végezzenek.
- Vegye figyelembe a környezeti feltételek adta lehetőségeket a tervezés során.
- Figyeljen a fejlődési problémákkal küzdő gyerekekre, szükség esetén irányítsa a gyermeket és szüleit szakemberhez.
- A vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó, illetve azt kiegészítő mozgások gyakoroltatása mindhárom korosztályban: feladat ismertetése, magyarázattal egybekötött bemutatása vagy bemutattatása, majd végrehajtása.
- Mozgáskedvük, önbizalmuk, akaratuk, kitartásuk érdekében folyamatosan dicsérje, biztassa a gyerekeket.
- Segítse elő a társakkal végzett együtt mozgás során a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képességének fejlődését.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek szívesen, jó közérzettel vegyenek részt a tevékenységekben.
- Ismertesse meg a gyerekekkel a biztonságos, balesetmentes mozgáshoz szükséges szabályokat és tartassa be azokat a tevékenységek során.
- Fejlessze a gyermekek nagy- és finommozgását, továbbá kondicionális és koordinációs képességeit, téri tájékozódásukat, egyensúlyérzéküket.
- Segítse elő a gyermekek testsémájának kialakulását: test részeik megismertetése, megnevezése, a test koordinációjának, kezesség (dominancia), testtérfelek tudatosítása.
- Végeztessen az alaklátás, formaállandóság kialakulásához szükséges mozgásformákat (cikk-cakk, hullám vagy körvonalon járás nyitott/zárt szemmel)
- Biztosítson mozgásos tevékenységekkel, problémamegoldó, gondolkodást fejlesztő feladatokat a gyermekek számára.
- Törekedjen a szülők meggyőzésére a mozgás kiemelkedő személyiségfejlesztő hatásáról.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Fejlődik a gyermekek mozgása, izomzata, erőnléte, állóképessége, mozgástempója, ügyesebbé válnak.
- Szívesen, önként, kitartóan és megfelelő tempóban végzik a mozgásos feladatokat.
- Képesek versenyezni egymással, egyénileg és csoportosan a szabályok megtartásával.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzéke, összerendezett.
- Ismerik és megnevezik az irányokat, tudnak térben és síkban tájékozódni.
- Megértik az irányított mozgással összefüggő utasításokat, jelzéseket.
- A különböző eszközöket szívesen és biztonságosan használják.
- Tudnak adott jelre irányt változtatni, térformát váltani.
- A tér és időbeli tájékozódási képességük életkoruknak megfelelően fejlett.
- Felismerik, megnevezik testrészeit, testsémájuk kialakult.

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Sokszínű, összetett nevelési terület. Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építkezést, képalakítást, a konstruálást, a kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést és a környezetalakítást. A gyermek számára nem feltétlenül maga a produktum, hanem az alkotó folyamat jelent örömforrást. A vizuális tevékenység az óvodai élet egész napját végigkíséri, nem korlátozódik egy-egy tervezett tevékenységre.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka célja, a gyermek

- élmény- és fantáziavilágának, szabad képi önkifejezésének, kompozíciós képességének fejlesztése,
- szín-, forma- és téri képzetének gazdagítása,
- esztétikai érzékenységének, igényességének formálása,
- az alkotásra, az önkifejezésre, a környezetének esztétikai alakítására való igény felkeltése, fejlesztése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa a tevékenységhez szükséges feltételeket és légkört, a megfelelő helyet, eszközt és időt bármikor a nap folyamán.

- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni adottságait, az életkori, fejlődési sajátosságokat, differenciált irányítással segítse a gyermekek ábrázoló tevékenységének fejlődését.
- Keltse fel a gyermekek tevékenység iránti érdeklődését, ismertesse meg őket a különböző anyagokkal, eszközökkel, technikákkal.
- A megfigyelés és ábrázolás segítségével formálja a gyermekek képzetét és gazdagítsa fantáziájukat, fejlessze kép és formaképzetüket, térérzéküket, esztétikai érzéküket.
- A gyermeki produktumokból rendezzen kiállítást, tegye lehetővé saját és társaik munkájának megtekintését, elismerését megbecsülését.
- Keresse a lehetőségeket a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal való ismerkedésre a gyerekek számára.
- Pozitív megerősítéssel motiválja a gyermekeket újabb alkotó tevékenységre.
- Használjon természetes és jó minőségű anyagokat, terméseket, keresse az innovatív megoldásokat.
- A tevékenységek során kiemelten kezelje a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelést.
- Ismertesse meg a szülőket a vizuális nevelés fontosságával, az íráshoz és olvasáshoz szükséges készségek, képességek kialakulása szempontjából.
- Az esztétikus és harmonikus csoportszoba kialakításával formálja a gyermekek ízlésvilágát.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Alkotásaikban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotásaira jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örülnek saját és közösen készített produktumaiknak.
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, kooperatívak.
- Képesek észrevenni és rácsodálkozni a szépre, különlegesre.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak alkotásaikról, műalkotásokról.
- Önállóan alkalmazzák a már ismert technikákat.
- Szívesen bekapcsolódnak környezetük át- és berendezésébe, díszítésébe.
- Képesek figyelmüket összpontosítani, technikai tudásukat alkalmazni, kialakult egyéni

vizuális látás- és kifejezőmódjuk.

ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az esztétikai nevelés körébe tartozik.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc célja

- a gyermekek zenei anyanyelvének megalapozása,
- az új élményt nyújtó közös tevékenységek során fedezzék fel a dalban a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét,
- a népdalok éneklésén, a gyermek táncokon és népi játékokon keresztül a néphagyományok megismerését és ápolását segítik az élményalapú értékközvetítés eszközével az életkori sajátosságokra építve,
- az óvodások zenei ízlésének alakítása és komplex személyiségfejlődésének elősegítése, a közösségformálás támogatása,
- zenei élmény nyújtása, az élmény befogadására való képesség kialakítása

Óvodapedagógus feladatai:

- juttassa a gyermekeket énekléssel és zenehallgatással minél több élményhez,
- ébressze fel és tartsa fenn zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat,
- a zenehallgatás tartalmának összeállításakor vegye figyelembe a gyerekek nemzeti, etnikai, kisebbségi hovatartozását is,
- szerettesse meg a gyerekekkel az éneklést, a gyermekdalokat, a népdalokat, népi szokásokat,
- fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, harmonikus mozgását, megfelelő hangmagasságban történő tiszta éneklését az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével
- biztosítson megfelelő helyet és eszközöket, friss levegőt a tevékenység megvalósításához,
- ismertesse meg a gyerekekkel a különböző általa használt hangszereket,
- használja ki a zenei nevelés lehetőségeit a komplexitás elvét szem előtt tartva a nap folyamán.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Zenei tevékenységeiket tudatosan és önállóan végzik.
- Mozgásuk összerendezett, harmonikus, a dalok ritmusát képesek ritmushangszerekkel kísélni.
- Tudnak tisztán, megfelelő hangmagasságban, helyes szövegmondással énekelni.
- Szívesen hallgatnak élő és rögzített zenét.
- Élvezettel, figyelmesen hallgatják az óvónő énekét, hangszeres játékát, a zenehallgatás anyagát.
- Érzékelik az egyenletes lüktetést és a ritmust, képesek az ütemhangsúly kiemelésére.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat (gyors- lassú, halk-hangos, magas- mély).
- A dalokat ritmusról, dallamról felismerik, képesek ritmus, illetve dallamotívum visszaadására.
- Felismerik, megkülönböztetik és megnevezik a környezetükben hallható zörejeket, hangokat.

**A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE
AZ ISKOLAÉRETTSÉG**

„A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A tanköteles kort elérő gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben maradásáról az Oktatási Hivatal dönt.”

1. Az iskolakezdéshez a testi, lelki és szociális érettség megléte egyaránt szükséges, mivel mindhárom feltétel elengedhetetlen az eredményes iskolai munkához:
 - a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett
- megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni,
- minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő egyéni eltérések azonban még nyomon követhetők),
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, ismeri nevét, lakcímét, szülei foglalkozását,
- felismeri a napszakokat,
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait,
- ismeri szűkebb és tágabb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét,
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit,
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási

formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,

➤ elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre a felnőttekkel és társaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, a feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

ÓVODÁNK ALAPELLÁTÁSON TÚLI EGYÉB SZOLGÁLTATÁSAI

LOGOPÉDIAI ELLÁTÁS

A logopédus hatékonyan segíti az óvodában folyó nevelési, beszédkorrektációs feladatokat, beszédindítást, beszédhibák javítását, dyslexia megelőzését, a beszédfigyelmetlenség súlyosságától, típusától függően heti két alkalommal logopédiai foglalkozások keretében. A logopédiai munka kiterjed a gyermekekkel,

óvodapedagógusokkal, valamint a szülőkkel kapcsolatos egyéni és csoportos konzultációra, tanácsadásra, beszédhibákat szűrő és javító eljárásokra. Fontos, hogy az óvodapedagógus és a logopédus egymást kiegészítve, a gyermekek fejlődését elősegítve tevékenykedjen.

GYERMEKVÉDELEM

A gyermekvédelem a gyermek testi, szellemi, erkölcsi, anyagi érdekeit előmozdító szociális, jogi, egészségügyi, pedagógiai tevékenységek és intézkedések összessége. A gyermekvédelmi tevékenységünk magában foglalja mindazokat a területeket, amelyek a gyermek és a család jólétét, védelmét szolgálják a megelőzés, a beavatkozás és az utógondozás tekintetében. A gyermekvédelem az óvodai munka szerves része és minden gyermekre megkülönböztetés nélkül érvényes gondoskodást jelent. Figyelmünket elsősorban a prevenció lehetőségeire összpontosítjuk. Az óvodai gyermekvédelem tehát nemcsak a kirívó esetekben fogatosított hatósági intézkedésekből áll, hanem aprólékos felnőtt „formálásból” is, annak érdekében, hogy a családi és óvodai nevelés összhangja kialakuljon.

Az óvodai beiratkozásoknál mindig szem előtt tartjuk, hogy a hátrányos helyzetű gyermekeknek hároméves kortól helyet biztosítsunk. A gyermekek személyiségének harmonikus fejlődéséért, biztonságáért, a gyermekvédelmi tevékenységért az igazgató mellett a teljes nevelőtestület együttesen tartozik felelősséggel.

Hátrányos helyzetű az a gyermek, aki családi körülményei, szociális helyzete miatt a Gyámhatóság védelembe vett, illetve, aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak a szülők számára. Továbbá, akinek a személyiség fejlődéséhez alapvetően szükséges anyagi, érzelmi, erkölcsi, testi és értelmi szükségleteinek kielégítése korlátozott.

Halmazottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes képviselője legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamát fejezte be sikeresen és, aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak a szülők számára.

Fenti gyermekeket megillető kedvezmények az óvodában: ingyenes étkezés, kötelező óvodai felvétel, ügyeleti ellátás biztosítása.

Az esélyegyenlőség érvényesülésének vizsgálati szempontjai és az esélyegyenlőségi kockázatok kezelésére javasolt beavatkozások:

- A nevelési év elején feltérképezzük a hátrányos helyzetű gyermekeket.
- A hátrányos helyzetet előidéző okokat - ha szükséges külső szakember bevonásával – felderítjük.
- A gyermek rendszeres óvodalátogatását kiemelt figyelemmel kísérjük, az igazolatlan hiányzásokat a jogszabályi előírásoknak megfelelően kezeljük.
- A családot tájékoztatjuk a hátránycsökkentés általunk ismert lehetőségeiről.

Az óvoda gyermekvédelmi kapcsolatrendszere:

- Óvodai szociális segítő
- Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény
- VVMKH VJH Gyámügyi Osztály
- VMJV Polgármesteri Hivatala Közjóléti Iroda
- Gyermekorvosok és védőnők
- Pedagógiai Szakszolgálatok
- EGYMI

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk, a gyermekvédelmi munka valamennyi pedagógus feladata. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását megbízással a Gyermekvédelmi Munkaközösség vezetője látja el, közvetlen kapcsolatot tartva igazgatóval. Az általános elvárások közül - a tolerancia, nyitottság, elfogadó, támogató attitűd, konfliktuskezelés, kooperáció - kiemelten fontos. Az óvodapedagógus a nevelő-oktató munkája során mindig figyelembe kell, hogy vegye, a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét annak érdekében, segítse tehetsége kibontakoztatásában, illetve hátrányos helyzetéből történő felzárkóztatásában. Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Alapelvek érvényesítése:

- A szegregálás elkerülésének elve, azaz az integrált nevelés során minden gyermek érdekét figyelembe kell venni.
- Normalizációs elv, melyben a gyermekek normavilágának megértése, átmeneti értékrend deficitjének változtatása történik minimális korlátozással és azonos jogok és lehetőségek biztosítása a speciális szükségletű és különleges ellátást igénylő gyermekek számára.
- Integráció, avagy a gyermekek sajátos szükségleteit, problémáit egyénre szabott nevelési programmal elégítjük ki, a differenciálás elvének fokozott, széleskörű alkalmazásával.
- A gyermekeket csak annyira terheljük, amennyire képes és annyi segítséget biztosítunk, amennyire szüksége van, az önállósághoz vezető utak kialakítását támogatjuk.
- A prevenció érdekében alkalmazzuk a lehető legkorábbi beavatkozás elvét.
- Az együttműködés, a probléma komplex megközelítése, a célkitűzések megfogalmazásában nélkülözhetetlen.
- A családok tiszteletben tartása a családi nevelés erősítése a rászorultak körében hangsúlyosan megjelenik óvodai nevelő munkánkban.
- Az egyenlő hozzáférés elvét az esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében kötelezően érvényesítjük.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett, befogadó óvodai környezet megteremtésével előítéletektől mentes óvodai értékrendet és szemléletet képviselünk.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenység célja:

- Érvényesüljenek a gyermekeket megillető jogok: védelem a testi, értelmi, érzelmi fejlődést akadályozó környezeti ártalmaktól.
- Megvalósuló hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekvédelmi intézkedésre szoruló gyerekek feltérképezése, a

meghatározott nyilvántartások vezetése.

- A gyermekek körülményeinek figyelemmel kísérése, családi körülmények megismerése, a gyermeki fejlődés, a családi körülmények és az adatváltozások nyomon követése.
- A hiányzások minimalizálása (az igazolások nyomon követése).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok, szükség esetén szakorvosi vizsgálatok kezdeményezése.
- Hatékony, egyéni korrekció és kompenzáció az esélyegyenlőség megteremtésének érdekében.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, kiemelkedő képességeinek felismerése és fejlesztése.
- Fogadó órák, egyéni beszélgetések szervezése, a meggyőzés módszerének alkalmazásával.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (adománygyűjtés).
- Kapcsolattartás, együttműködés az érintett szakemberekkel, szervezetekkel.

A megelőzés feladatai, szülői jogok:

- A gyermeki és a szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülésének, beilleszkedésének támogatása.
- A gyermek sajátos nevelési igényének, hátrányának megfelelő óvodai nevelés és ellátás biztosítása.
- Együttműködés az érintett szakemberekkel, szervezetekkel.

A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSI PROGRAMJA

A mindenkor hatályos jogszabályoknak és az intézmény Alapító Okiratának megfelelően biztosítjuk a különleges bánásmódot igénylő gyermekek óvodai nevelését, ellátását. Az integrált nevelés rendszere mind tárgyi, mind személyi, mind szakmai feltételeket tekintve biztosított. Csoportban történő integrált nevelésük-oktatásuk külső

szakemberrel történő együttműködés keretében folyik.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- tehetségjeleket mutató gyermek

Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek:

A sajátos nevelési igénynek megfelelő ellátást a VVMPSZ Vármegyei Szakértői Bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény szakembereinek közreműködésével, a gyerekek egyéni sajátos nevelési igényére általuk összeállított fejlesztési terv alapján, velük együttműködve biztosítjuk. Az integráció egyik legfontosabb pozitív hatása a gyermek fejlődésére, hogy a spontán fejlődést segítik azok a tapasztalati minták, melyeket csoportjában, társai között megél.

Sajátos nevelési igényű gyermekek intézményünkben történő integrált nevelése:

- Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek
- Érzékszervi fogyatékos - látássérült gyermek
- Érzékszervi fogyatékos – hallássérült gyermek
- Enyhe fokú értelmi fogyatékos gyermek
- Beszédfogyatékos gyermek

Mozgásszervi fogyatékos, mozgáskorlátozott gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat:

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása,
- az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés,
- a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás és tér, az ehhez szükséges akadálymentes környezet biztosításával minél nagyobb fokú önállóságra nevelés,
- a speciális fejlesztés a gyermekkel foglalkozó szakemberek vezetésével, fejlesztési terv alapján történik

Látássérült gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat:

- felnőtt segítségével részvétel biztosítása a közös játékban,
- elősegítjük a gyermek közösségbe történő beilleszkedését, kölcsönös alkalmazkodását a társaival, a csoporttal foglalkozó felnőttekkel, segítő szakemberekkel,
- kiemelt figyelmet fordítunk a csoportszoba, az óvoda belső és külső tereinek megismertetésére, az önkiszolgálás, a személyi higiéniával és tisztálkodással összefüggő feladatok begyakorlására, a gyermek fizikai terhelhetőségére,
- a speciális fejlesztés a gyermekkel foglalkozó szakemberek vezetésével, fejlesztési terv alapján történik.

Hallássérült gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat:

- beszédészlelés, beszédértés fejlesztése, szókincsfejlesztés,
- a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, a megnyilvánulást segítő eszközrendszer használata, a családi-szociális háttér – szükség esetén jelnyelvi tolmács segítségével - bekapcsolása a fejlesztés rendszerébe,
- alapvető önkiszolgálási, higiéniás szokások elsajátítása,
- a speciális fejlesztés a gyermekkel foglalkozó szakemberek vezetésével, fejlesztési terv alapján történik.

Enyhe értelmi fogyatékos gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat:

- nagymozgások, manipuláció fejlesztése,
- alapvető önkiszolgálási, higiéniás szokások elsajátítása,
- adekvát eszközhasználat elsajátításának segítése, kognitív funkciók fejlesztése
- beszédészlelés, beszédmegértés, beszédkésztetés fejlesztése, szókincsbővítés, nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése,
- motiváció, kooperáció, figyelem, percepciók, érzelmi-akarati képességek fejlesztése,
- a speciális fejlesztés a gyermekkel foglalkozó szakemberek vezetésével, fejlesztési terv alapján történik.

Beszéd fogyatékos gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat:

- beszédészlelés, beszédmegértés, beszédkésztetés fejlesztése, szókincsbővítés, nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése,

- báb- és drámajáték alkalmazása,
- nagymozgások, motoros képességek fejlesztése, a mozgás és beszédműveletek transzfer hatásának tudatos használata,
- a speciális fejlesztés a gyermekkel foglalkozó szakemberek vezetésével, fejlesztési terv alapján történik.

A fejlesztés óvodai nevelésben is megjelenő feladatai:

- A sajátos nevelési igényből adódó hiányok, lemaradások pótlása, csökkentése a meglevő képességek, funkciók komplex módon történő erősítésével.
- Eszközhasználat gyakoroltatása, pontosítása.
- A gyermek erősségein keresztül a gyengeségek, elmaradások, hiányok kompenzációja.
- A gyermek támogatása, biztatása, sikerélményhez juttatása.

Az autista és autizmus spektrumzavarral diagnosztizált gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat:

„Az autizmus spektrumzavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés specifikus fejlesztésre, minden érintett gyermeknek joga és szüksége van.”

- alapvető önkiszolgálási, higiénés szokások elsajátítása,
- nagymozgások, motoros képességek fejlesztése, a mozgás és beszédműveletek transzfer hatásának tudatos használata,
- a szociális interakciók, szocializáció, kognitív képességek fejlesztése,

- a szülőkkel való együttműködés erősítése,
- a speciális fejlesztés a gyermekkel foglalkozó szakemberek vezetésével, fejlesztési terv alapján történik a minél korábbi diagnózist követően.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének legfontosabb irányelvei:

- Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődési tempójához és életkori sajátosságaihoz.
- Fejlesztésük komplex formában, a számukra kijelölt területekre fókuszálva valósuljon meg.
- Fokozottan ügyeljünk a gyermek túlterhelésének elkerülésére, aktuális állapotának figyelembevételére.
- Folyamatos, kölcsönös kapcsolattartás, konzultáció, együttműködés a speciális szakemberekkel és a családdal.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodában történő együttnevelés – az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének általános feladatai:

- Akadálymentes, biztonságos, nyugalmat sugárzó óvodai környezet biztosítása.
- A gyerekek szociális képességeinek – különösen az alkalmazkodás, együttműködés, szabálytudat, szabálytartás – fejlesztése.
- A fejlesztéshez szükséges eszközök biztosítása, használatuk begyakorlása.
- Pedagógusok, nevelést-oktatást segítő munkatársak részére szakmai konzultációk, tanácsadás, továbbképzések szervezése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében közreműködő szakszolgálatok:

- Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vármegyei Szakértői Bizottság
- Veszprém Vármegyei Csolnoky Ferenc Kórház Gyermekek- és Ifjúsági Pszichiátriai

Szakrendelés és Gondozó

- Börzsei Barbara Komplex Korai Intervenció és Gyermekek Mozgásfejlesztő Központ
- Bárczy Gusztáv Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
- Vármegyei Védőnői Szolgálat
- Házi Gyermekorvosi Szolgálat

Beilleszkedési tanulási és magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermek

„A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a Szakértői Bizottság Szakértői Véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.”

A BTMN tehát egy azonosított problémát mutató, de az ép övezethez tartozó csoportot jelöl. A gyermek képes teljesíteni, de általában gyengébben, mint társai. A BTMN probléma oka lehet valamilyen trauma vagy egy átmeneti élethelyzet is, így idővel változhat. A BTMN tehát nem tartós, csupán átmeneti állapot, és súlyosságát tekintve is enyhébb nehézségeket okoz, mint az SNI. A BTMN-ben megjelenő sajátosságok érdemben fejleszthetők vagy akár teljesen problémamentessé tehetők.

A BTMN-es gyermek saját intézményében fejlesztésre, egyéni bánásmódra jogosult.

Beilleszkedési tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelésének legfontosabb irányelvei:

- a kudarcok halmozódásának elkerülése,
- az elkülönítés, izoláció tilalma, veszélye,
- az eredmény, a siker,
- tanulásszervezési, differenciálási módszertan.

Beilleszkedési tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelésének általános feladatai:

- Fokozottan figyelni kell arra, hogy a gyermeknek, sikerélményei legyenek a feladat végzése közben. A fennálló tanulási és magatartási, viselkedési nehézségek kompenzálásához, hátrányos következményeiknek tompításához és ellensúlyozásához szükség van a pozitív óvodai élményekre, sikerekre, intézményi és közösségi megerősítésekre.
- A külső szakemberek és a pedagógusok, pedagógiai asszisztensek fejlesztő munkája és a gyermekcsoport által közvetített pozitív minta, valamint a gyermek spontán érése és a családdal való szoros, kölcsönös együttműködés várható eredménye a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség jelentős csökkenése, gyengülése, akár megszűnése is lehet. A fejlődés eredményeként ritkább és kisebb súlyú konfliktusok jellemzik a gyermek óvodai életét, mint korábban, s így elviselhetővé, kezelhetővé válik a közösségi élet a gyermek számára.
- A csoport által közvetített pozitív magatartási-, viselkedési-, tanulási minták felhasználásával támogatjuk a gyermeket kialakult nehézségeinek elfogadásában, leküzdésében.
- A gyermek, tanuló figyelmét csak fokozatosan célszerű terhelni. Figyelmi nehézség esetén hathatósak a jól megfogalmazott, rövid instrukciók, a gyakori feladatváltások, kétszemélyes helyzetek teremtése, mozgásos tevékenységek lehetőség szerinti beiktatása, a kiegészítő tevékenységek engedélyezése: rajzolgatás, gyurmázás, szivacspárna stb. Erre a bánásmódra a szülőt is minden esetben szükséges felkészíteni az eredményes otthoni feladatvégzés és a szülő-gyermek kapcsolat integritásának megóvása érdekében.
- Rugalmasabb időkeretet kell biztosítani tevékenységek végzésére, több idő vagy azonos időkeretben kevesebb feladat adásával.
- A gyermek nyelvi képességeihez is igazodni szükséges: gyakoribb szómagyarázatokkal, a megértés időben történő ellenőrzésével.
- Az egyéni, differenciált segítségnyújtás minél változatosab formáinak alkalmazása elengedhetetlen a fejlesztési folyamat során.

- A pedagógusok és pedagógiai asszisztensek részvételének támogatása a BTMN-hez kapcsolódó szakmai programokon, továbbképzéseken, konferenciákon, tapasztalatcserén, konzultációkon.
- A fejlesztésre vonatkozóan, a Szakértői Véleményben foglalt javaslatok szerint - a gyermek fejlesztésében részt vevő szakemberrel együttműködve -, egyéni fejlesztési terv készítése, egyéni haladási ütem biztosításával.
- A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszerek, technikák alkalmazása az óvodai tevékenységek alkalmával.
- A pedagógus a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a gyermek fejlődésének értékelése, elemzése alapján – szükség esetén – új, hatékonyabb eljárásokat és a szükségletekhez igazodó módszereket alkalmaz.
- Folyamatos, kölcsönös kapcsolattartás, konzultáció, együttműködés a külső szakemberekkel és a családdal.

A beilleszkedési tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelésében közreműködő szakszolgálatok:

- Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Veszprémi Tagintézménye
- Börzsei Barbara Komplex Korai Intervenciós és Gyermekek Mozdásfejlesztő Központ
- Vármegyei Védőnői Szolgálat
- Házi Gyermekorvosi Szolgálat

A kiemelten tehetséges gyermek

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetségjeleket mutató gyermekek felismerése, beazonosítása, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, kiemelkedő képességeik gondozása és fejlesztése az intézményi és intézményen kívüli együttműködések lehetőségeinek kihasználásával. A mikro csoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében, melynek fontos színterei a játék, a bábjáték, a művészeti neveléssel összefüggő műveltségterületek. A különböző témák feldolgozására legalkalmasabb a projekt módszer. A tehetségjeleket mutató gyermek már kisgyermek korától hordozza a kiemelkedő képességeire jellemző személyiségvonásokat, érzelmi mintákat és karakterisztikus viselkedésformákat. A

tehetséggondozás során a tehetségígéretes esetében élünk az ismeretanyag gazdagításának, dúsításának lehetőségeivel és komplex tevékenységek során - a különleges bánásmódot igénylő gyermekek tekintetében talán leghangsúlyosabb - egyéni bánásmód és differenciált feladatadás elvét alkalmazzuk.

Célunk a tehetségjeleket mutató, a tehetségígéretet magukban hordozó gyermekek személyiségének harmonikus fejlesztése, képességeik komplex fejlesztése az óvodai tevékenységek során.

A kiemelten tehetséges gyermek óvodai nevelésének legfontosabb irányelvei:

- A tehetség ígéretes erősségeinek fejlesztése és ezen keresztül a gyermekek gyengébb képességterületeinek erősítése.
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtésével a feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása.

A kiemelten tehetséges gyermek óvodai nevelésének általános feladatai:

- A tehetségjeleket mutató gyermekek beazonosítása, érdeklődési körének feltérképezése.
- Minél szélesebb körű tevékenységekínálat biztosítása a teljes óvodai nap során.
- Tehetségfejlesztő programok, tehetségműhelyek szervezésével óvodai életük gazdagítása, a közvetített ismeretanyag dúsítása.
- Egyéni bánásmód keretében célzott, differenciált fejlesztés, képességfejlesztés a gyermek saját haladási tempójának figyelembevételével.
- A gyermek én-tudatának alakítása, pozitív, reális önértékelésének fejlesztése.
- Elfogadó, támogató, biztonságot nyújtó, motiváló óvodai környezet kialakítása és az ehhez szükséges tárgyi, személyi és szakmai feltételrendszer biztosítása. környezet kialakítása.
- Pedagógusok, nevelést-oktatást segítő munkatársak részére szakmai konzultációk, tanácsadás és továbbképzések szervezése.
- Folyamatos, kölcsönös kapcsolattartás, konzultáció, együttműködés a gyermek tehetségének kibontakoztatásában résztvevő szakemberekkel és a családdal.

A tehetséggondozás tartalma

- Integráló tehetséggondozás, mely a tehetségjeleket mutató gyermekek egész személyiségének komplex fejlesztésére irányul.
- Műhely-foglalkozások vezetése, mely a „tehetségígéretes” speciális érdeklődésére, épít az ismeretek gazdagításával, dúsításával, akár léptetésével a gyermek képességeinek és érdeklődésének megfelelően.
- Az egyéni bánásmód elvének megfelelően a differenciálás módszerét alkalmazzuk.
- A tehetséggondozást a tehetségpontokhoz való kapcsolódás segíti.

A tehetséggondozás intézményi szinten kiemelt (de nem kizárólagos!) területei:

- Mozgás
- Vizuális nevelés
- Anyanyelvi nevelés
- Gondolkodás, logikai képességek fejlesztése

Tehetséggondozás folyamata

- A tehetségígéretes beazonosítása, képességeik feltérképezése megfigyelés és képesszintmérés segítségével.
- A gyermek fejlődéséről szerzett ismereteket, tapasztalatokat az oviKRÉTA felületen is vezetjük.

TÁRGYI FELTÉTELEK, ESZKÖZRENDSZER

Óvodáink rendelkeznek a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges és a hatályos jogszabály szerinti tárgyi feltételekkel. Intézményeink felszereltségét mind a belső terek, mind az udvar tekintetében a rendelkezésre álló anyagi forrásokhoz mérten

folyamatosan fejlesztjük, bővítjük, korszerűsítjük. Munkatársaink kreativitását, kezűgyességét, alkotóképességét, ötleteit, javaslatait a tervezési és megvalósítási szakaszban egyaránt figyelembe vesszük. Az intézmény Alapítványaival karöltve figyelemmel kísérjük, felkutatjuk és kihasználjuk a pályázati lehetőségeket. A szülők támogatására, együttműködésére számítunk a fejlesztési tervek összeállítása és a

programok megvalósítása során.

Az óvodai nevelőmunkához szükséges feltételrendszer:

- Az óvodák épületét, udvarát, berendezését úgy kell kialakítani, hogy az a gyerekek biztonságát, kényelmét, egészségük és testi épségük védelmét szolgálja, megfeleljen változó testméreteiknek.
- A tárgyi környezet biztosítsa óvodásaink számára mozgás- és játékigényük kielégítését.
- Az intézmény egésze legyen alkalmas az integrált óvodai neveléshez szükséges feltételek biztosítására is.
- A gyerekek által használt eszközöket számukra hozzáférhető módon és biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni.
- Az óvoda biztosítson megfelelő munkakörülményeket a munkatársak számára.
- Az óvodában a szülők fogadására alkalmas feltételekről is gondoskodni kell.

ZÖLD ÓVODA PROGRAM

Intézményünk kiemelt feladatának tekinti a környezet megismerésére nevelést a környezet védelmét. Programunk célja, hogy az óvodáskorú gyermekek környezettudatos viselkedését megalapozzuk. Tanulják meg, hogyan kell környezettudatosan élni, mit tehetnek életkoruknak megfelelő szinten a környezetvédelem érdekében. Ebben a folyamatban az intézmény minden munkatársának és a gyerekek családjainak példamutatása elengedhetetlen. A felnőttek viselkedése, az élő és tárgyi környezettel kapcsolatos viszonya pozitív mintául szolgál a gyerekek számára. Az óvoda környezetkultúrája és környezetgazdálkodása meghatározza a gyerekekre vonatkozó szokás- és szabályrendszer kialakítását. A Hársfa Tagóvoda 2006-ban elnyerte a „Zöld Óvoda”, 2013-ban az „Örökös Zöld Óvoda” címet, míg a Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda 2010-ben a „Zöld Óvoda” és 2020-ban az „Örökös Zöld Óvoda” címet, melynek kritériumait kötelező érvényűnek tartjuk gyermekeink nevelése során.

ZÖLD ÓVODA KRITÉRIUMRENDSZER

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium által kiírt pályázat alapján

- Az óvoda szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik. A helyi nevelési program a környezeti nevelést kiemelten „kezeli”, erre építi a fejlődést elősegítő tevékenységeket, tartalmazza a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséget.
- A helyzetelemzésben kitérnek a helyi, regionális környezetvédelmi és egészségügyi szervezetek, a civil szerveződések, a társintézmények, a szülői közösség stb. helyi stratégiájára, terveire. Ezek lehetnek: a helyi környezetvédelmi program, az egészségkép vagy terv, az óvodával kapcsolatban álló iskola környezet- egészségvédelmi programja, stb. amelyek mind a humán, mind az anyagi erőforrások biztosításában az óvoda segítségére vannak és gazdagítják tevékenységeit. Az egészségkép megfogalmazásában is szerepel a helyi környezet kiemelt szerepe.
- A helyi célok, feladatok megfogalmazásában természet- és környezetvédelmi feladatok kiemelten szerepelnek a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).
- A nevelőmunka tervezésében, a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.
- A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.).
- A gyerekek nevelése egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján tevékenységközpontú módszerekkel zajlik, kiterjed a sajátos nevelési igényű, nemzetiségi és kisebbségi gyermekek nevelésére is.
- Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív

módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás, erdei óvoda stb.)

- A településen és az óvodában élő, a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása megvalósul az óvoda életében a szülők bevonásával, és így a családdal való kapcsolatban, valamint a település színterein. A zöld jeles napok (természet-ünnepek, egészségi jeles napok) kiválasztásánál is érvényre jutnak a környezeti adottságok).
- Az óvoda minden dolgozója tisztában van a fenntarthatóság tartalmi jellemzőivel és ez minden tevékenységben megnyilvánul. Ezáltal az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre.
- Az óvodapedagógusok ötévenkénti továbbképzésének részét képezi a környezettudatos neveléshez kapcsolódó területek.
- Az óvodaépület helyiségeinek berendezése segíti a környezetbarát szemléletmód, valamint az egészséges életmód megalapozását. Az óvoda berendezése az egyszerűség, a takarékoság a praktikusság jegyeit mutatja, a helyi sajátosságot is tükröző természetes anyagok felhasználása érvényesül. A gyerekek által használt eszközöket, játékokat körültekintően vásárolják meg, pl.: nincs mérgező festékkel bekenve, nem káros a környezetre.
- Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növényrel, a természetsarokban a természet által adott „kincsekkel”. Növényápolási, állatgondozási feladatokat látnak el a gyermekek rendszeresen az egészségügyi előírásoknak megfelelő és megengedett mértékben.
- Az óvoda udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől. Az óvodakertben, magaságásokban a helyi lehetőségek figyelembevételével valósul meg a zöldséges- és virágoskert, a gyógy-és fűszernövény rész, a sziklakert stb. A gyermekek kertgondozáshoz használnak kerti szerszámokat.
- Az udvari játékok környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játéknak. Udvari árnyékolók, ivóvízvételi lehetőség biztosított. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhöz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.

- A takarékosági rendszer kiépített az óvodában a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Az épületen belül energiatakarékos izzók vannak a folyosókon, termekben a világítás megfelel az egészségügyi előírásoknak. A fűtési rendszer környezetbarát. WC öblítők, hideg-meleg kevert csapvíz, a levegő illatosítására gyógynövények (nem használnak hajtógázos légillatosítókat).
- Szelektív hulladékgyűjtés biztosított az óvoda egész épületében (pl. papír, műanyag stb.), kivéve a veszélyes hulladékokat (pl. elem, olajos palack stb.). A „hulladék nem szemét” elv hasznosítása az újra felhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.
- Az óvoda működése során rontott (használt) papírok külön tárolóba kerülnek, hogy a gyerekek újból felhasználhassák (elvihessék onnan rajzolni, hajtogatni stb.)
- Az óvoda működtetése során az óvoda vezetősége a környezetkímélő anyaghasználatra (környezetbarát tisztítószereket használata), a tudatos takarékosagra, a kapcsolatok széles és többirányú kiépítésére kiemelten törekszik.
- Az óvodapedagógusok folyamatosan gyarapítják a környezeti neveléshez kapcsolódó szakirodalmat, a felnőtt és a gyermek környezet- és egészségbarát szemléletre ható könyvek vonatkozásában egyaránt. Alakítják a gyermekek és családtagjaik környezettudatos településlakói /város lakói és fogyasztói szokásait.
- Széles körű kommunikációs kapcsolat folyik az óvoda és partnerei között. Ezzel biztosított a társadalmi hatás a minőségfejlesztés elvek alapján, vagyis partneri kapcsolat működik a környezet- és természetvédelem érdekében: az óvoda környezetében élőkkal szülőkkel, a lakossággal, (szülői értekezleti témák, fórumok szervezése, rendezvények: sportnapok, állatok gondozása, egészséges táplálkozás, növényápolás és védelem, kirándulások stb.), az óvodákkal, és más gondozási-, nevelési-, valamint nevelési-oktatási intézményekkel, a fenntartóval.

Környezeti nevelésünk színterei:

- az óvoda belső tere, a csoportokban található természetsarkok
- a közös és egyéni kirándulások és az ott gyűjtött „kincsek”
- az óvoda udvara

- a családi környezet
- városi rendezvények

Ajánlás tapasztalatszerzésre:

- Zöld Jeles Napok beépítése a nevelési tervebe, a pedagógiai munkába,
- hulladék kezelése – interaktív ismeretnyújtó programok, társasjátékok, szelektív hulladékgyűjtés,
- természetvédelem – állat- és növénygondozás, védett fajok,
- környezetvédelemmel összefüggő, ismeretterjesztő, interaktív programok, ÖKO napok – részvétel intézményen kívüli programokon,
- állatkerti látogatás,
- munkajellegű tevékenységek a környezetvédelem területén.

A programhoz kapcsolódó intézményi szintű, általános tevékenységek:

- Egészségnap, Happy Hét megrendezése,
- napi szintű gyümölcs és zöldségfogyasztás biztosításába a családok bevonásával,
- szelektív hulladékgyűjtés,
- rendszeres egészségügyi és higiénés szűrővizsgálatok megszervezése az egészségnevelés jegyében,
- Zöld Jeles Napok megünneplése,
- napi szintű szabad levegőn tartózkodás, mozgás,
- pedagógus továbbképzéseken, konferenciákon, műhely munkákon, bázis intézményi programokon való részvétel biztosítása a munkatársak számára,
- só-szoba rendszeres látogatása a csoportok számára,
- intézményen kívüli kirándulások szervezése, megvalósítása,
- szülőkkel közös, szabadtéri programok szervezése,
- együttműködő kapcsolat kialakítása a környezet- és állatvédelmi szervezetekkel, egyesületekkel,
- környezet- és állatvédelemmel kapcsolatos játékok biztosítása a csoportok számára.

Célunk, olyan pedagógiai folyamat kialakítása, amely elősegíti és megalapozza a gyermekek környezettudatos magatartását, életmódját és melynek során képesek elsajátítani, alkalmazni,

a szelektív hulladékgyűjtéssel, az újra hasznosítással és a fenntarthatósággal kapcsolatos ismereteket, szokásokat. Az ehhez kapcsolódó tevékenységeik során fejlődik szemléletmódjuk, értékrendjük és képessé válnak az együttműködésre, toleranciára, empátiára, a máság elfogadására. Tapasztalataik, ismereteik segítségével képessé válnak a szűkebb és tágabb környezetükben történő egyre önállóbb tájékozódásra, eligazodásra. Fontossá válik számukra, természeti és épített környezetük és az ehhez kapcsolódó értékek védelme, szülőföldjük és az ott élő emberek megismerése, tisztelete, a hagyományok ápolása.

A programhoz kapcsolódó intézményi szintű, általános feladataink:

- Változatos tevékenységek biztosítása természeti és a társadalmi környezet megismerése céljából.
- A természeti és társadalmi környezethez fűződő érdeklődés, pozitív viszony alakítása.
- Az élő és élettelen környezet lényegesebb összefüggéseinek bemutatása a helyi sajátosságokon keresztül.
- Olyan, az életkoruknak megfelelő szokásrendszer, viselkedésformák alakítása, képességek fejlesztése, melyek szükségesek a természetes és épített környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a környezettudatos életvitel megalapozásához.
- Az egészségvédelem, egészséges életmód szokásainak kialakítása.
- A spontán és szervezett tapasztalatszerzés során ismerjék meg a gyermekek a közvetlen és a tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai-, mennyiségi és téri viszonyait, használjuk ki a különböző élethelyzetek kínálta lehetőségeket a matematikai fogalmak megismertetésére.
- Ismertessük meg a gyermekekkel a Zöld Óvoda Program alapelveit.
- Ismertessük meg vadon élő állatokkal, növényekkel, a védelmükben hozott intézkedésekkel a gyerekeket.
- Növények ültetése és gondozása során közvetlen tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása.
- A szelektív hulladékgyűjtés és a komposztálás folyamatának megismertetése.
- A lehetőségeket kihasználva szelektáljuk a hulladékot, komposztálunk.

- A csoportok szokás- és szabályrendszerébe épített tevékenységek fontosságának kiemelése az energiatakarékosság, az ökológiai lábnyom, valamint a pazarlás csökkentése érdekében.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Kialakul a gyermekekben a természethez és a környezethez való pozitív viszony.
- Tudatosul bennük, hogy a természetben nincs elhanyagolható és „felesleges”.
- Ismernek néhány környezetvédelemmel kapcsolatos fogalmat és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységet: szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás, fenntarthatóság, komposztálás, stb.
- Tudják, hogy egészséges, tiszta környezetben javul életminőségünk, az egészség és környezet közötti ok – okozati összefüggések felfedezésére képesek.
- Megtanulják az egészségvédelem és az egészséges életmód alapjait, kialakulnak az ezekkel kapcsolatos szokásaik.
- Képesek a jelenségek egyes részeinek vagy egészének felfedezésére.
- Felismerik, kutatják, értelmezik az ok – okozati összefüggéseket.
- Emlékeznek jelenségekre, történésekre, élőlényekre, tárgyakra.
- Képesek elemi következtetések levonására, egyszerű ítéletek alkotására.
- Megkülönböztetik a mennyiségi-, formai-, térbeli viszonyokat azonosságokat, különbözőségeket.
- Keresik környezetükben a matematikai vonatkozású ismeretszerzési lehetőségeket. Játékukban megjelennek a matematikai ismeretek.
- Tevékenységeik során alkalmazzák a gondolkodási műveleteket: analízis, szintézis, általánosítás, stb.
- Figyelnek a környezet számukra új jelenségeire, változásaira, érdeklődnek a változás iránt.
- Elítélik a környezet és az élőlények bántalmazását, rongálását, pusztítását.
- Ismerik a Zöld Óvoda Program alapelveit.
- Szívesen fogyasztanak gyümölcsöt, zöldséget és „reform” ételleket.

BOLDOGSÁGÓRA PROGRAM

„A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára.”

A Boldogságóra Program bevezetését követően, 2023 októberétől viseli a „Boldog Óvoda” címet a Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda. A vállalások között szerepel a program évenkénti megújítása.

A program célja, hogy a Boldogságórák derűs és élményekben gazdag tevékenységei fokról fokra kibontakoztassák derűt és életszeretetet, alakuljon a gyermekek pozitív orientációja.

A programmal kapcsolatos feladataink:

A 3-6 éves gyermekekben a boldogságra való képesség erősítése, kibontakoztatása. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok és játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmaguk és társaik tiszteletének erősítése. Boldogságórák alkalmával mintát nyújtunk a gyermekek számára, hogy bátrabban tudják problémáikat kezelni, egyes helyzetekben hatékonyabban tudjanak dönteni, testi és lelki egészségük megóvása mellett. A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témát ölel fel, melyek megismertetik a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

Az egyes témakörök sorrendben:

- 1) Boldogságfokozó hála
- 2) Optimizmus gyakorlása
- 3) Kapcsolatok ápolása
- 4) Boldogító jócselekedetek
- 5) Célok kitűzése és elérése
- 6) Megküzdési stratégiák
- 7) Apró örömök élvezete
- 8) Megbocsátás

9) Testmozgás

10) Fenntartható boldogság.

A csoportok számára havi, legalább egy boldogságóra szervezése történik, a gyermekek érdeklődésének, a témához kapcsolható feladatok sokszínűségének figyelembevétele mellett. A foglalkozásokon helyet kap a feszültségoldás, relaxáció, meditáció, saját tapasztalatok, élmények felidézése, a közös gondolkodás.

A boldogságórák pozitív hatása:

- fejleszti a gyermekek problémamegoldó képességét,
- szélesíti a gyermekek látókörét, gondolkodásmódját,
- testi, értelmi, érzelmi és szociális erőforrásokra épít,
- ellensúlyozza a negatív érzelmeket,
- óvja a gyermekek mentális egészségét,
- csökkenti az agressziót,
- javítja a gyermekek tanulási eredményeit.

A boldogságórák közösségfejlesztő hatása:

- erősíti a baráti és társas kapcsolatokat,
- pozitívan befolyásolja a gyermek-szülő és a gyermek-pedagógus/NOKS munkatárs kapcsolatot.

Legitimációs záradék

<p>Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda</p> <p>Oktatási azonosító: 036814</p>	<p>Készítette:</p> <p>Sándor Edit igazgató</p> <p>az Nkt. 26.§ (1) bekezdése szerint a nevelőtestület bevonásával</p>
<p align="center">Legitimációs eljárás</p>	
<p>A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) bekezdése alapján az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében véleményezte szakmai javaslatait megtette.</p> <p><i>Regényesi Katalin Titusz</i> <i>Törőcsik F. Zsolt</i></p> <p>A szakmai munkaközösség(ek) nevében</p>	<p>Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a Szülői Szervezet megismerte és támogatja annak megvalósítását.</p> <p><i>Kugler Melinda Václav</i> <i>Németh Tünde</i> <i>Lószanna</i></p> <p>Szülői Szervezet részéről</p> <p>Továbbá a nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak a pedagógiai program tartalmáról a tájékoztatást megkapták</p> <p><i>Horváth György</i> <i>Holudai Orsolya Katalin</i></p> <p>Nevelőmunkát közvetlenül segítők részéről</p>
<p>Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja értelmében, a Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó a számú határozatával jóváhagyta.</p>	
<p>A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános</p> <p>Megtalálható: www.bobitakorzetiovoda.hu</p>	<p>Érvényes és hatályos: A Fenntartói jóváhagyás napjától visszavonásig</p>
<p>Készült: 1 eredeti példányban</p>	<p>Iktatószám:</p>